

AALBORG UNIVERSITET

EVALUERING AF UNGEGARANTIEN I HJØRRING KOMMUNE

Delrapport 1 - 2021

v/ Nanna Friche og Line Frejlev
Center for Uddannelsesforskning
Institut for Kultur og Læring

FORORD

Byrådet i Hjørring Kommune vedtog i maj 2019 en ny ungestrategi, der har 'Ungegarantien' som omdrejningspunkt. Ungegarantien består i, at unge i kommunen er garanteret hjælp, støtte og vejledning, hvis de henvender sig til kommunen eller til en af kommunens mere end 100 garanti-partnere.

I centrum for Ungegarantien står den enkelte unge. Formålet er at hjælpe *alle* unge i kommunen til at finde deres egen 'positive destination' i livet.

Ungegarantien har tre strategiske mål om indsigt, udsyn og kompetence hos den enkelte unge til at finde egen 'positive destination' i livet:

- Den enkelte unge skal opnå *indsigt* i egne kompetencer og mulige veje, der fører til realiseringen af drømmen om 'mit gode liv'
- Den enkelte unge skal have *udsyn* og impulser udefra, der fremmer refleksion, inspiration og drømmen om 'mit gode liv'.
- Den enkelte unge skal ud fra egne forudsætninger opdage og udvikle sine potentialer og opnå de nødvendige *kompetencer* for at kunne realisere drømmen om 'mit gode liv'.

Aalborg Universitet evaluerer Ungegarantien i perioden 2020-2024 med fokus på grundskolespo-ret. Evalueringen har til formål at tilvejebringe viden om opfyldelsen af de tre strategiske mål samt viden om effekter og virkninger af Ungegarantien for unge i Hjørring Kommune. Samlet set skal evalueringen understøtte en effektiv implementering af Ungegarantien. Et centralt formål med eva-lueringen er således at formidle feedback og anbefalinger til løbende justering af Ungegarantien og dens implementering i Hjørring Kommune.

Evalueringen er tilrettelagt som et forløbsstudie over fire år. Denne rapport udgør den første af-rapportering fra evalueringen. Rapporten bygger på data indsamlet i efteråret 2020 samt hen over vinter og forår 2021. Hensigten med rapporten er at skabe et sammenligningsgrundlag, som den senere udvikling i Ungegarantien kan holdes op imod. Virkninger af Ungegarantien behandles der-med ikke i denne rapport, men først i senere udgivelser. Bemærkes skal, at COVID-19 pandemien har haft betydning for implementering og udrulning af Ungegarantiens indsatser i kommunen, men at det ikke har været et særskilt formål at dokumentere og evaluere forsinkelser og håndteringer som følge af COVID-19 i denne evaluering.

Evalueringen er inddelt i tre dele:

Delanalyse 1 med fokus de unge og deres forældre

Delanalyse 2 med fokus på interessenter: garanti-partnere og uddannelsesinstitutioner

Delanalyse 3 med fokus på de fagprofessionelle: lærere, skoleledere, skoledistriktsledere, vejle-dere og konsulenter

Aalborg Universitet ønsker at takke de unge, forældre, lærere, ledere, konsulenter og vejledere i Hjørring Kommune samt repræsentanter for garanti-partnere og uddannelsesinstitutioner, der har deltaget i denne første del af evalueringen, og som fortsat vil deltage i evalueringen i de kom-mende år.

INDHOLD

FORORD	2
INDHOLD	3
RESUMÉ	5
De unge og deres forældre	5
Interessenterne	5
Fagprofessionelle	5
1.0 DE UNGE OG DERES FORÆLDRE	6
1.1 De unges oplevelser af skole og trivsel	6
1.1.1 Læreren er vigtig for de unges motivation for skolen	6
1.1.2 Udfordringer for de unges motivation	7
1.2 De unges liv uden for skolen	7
1.2.1 De unges fritidsinteresser	7
1.2.2 De unges fritidsjobs	8
1.3 De unges afklaring af konkret uddannelse på 7. årgang	8
1.3.1 Erhvervsuddannelse	9
1.3.2 Gymnasial uddannelse	10
1.3.3 Uafklaret	10
1.3.4 Efterskole	10
1.3.5 10. klasse	11
1.3.6 Opmærksomhed på uddannelse i de unges familier	11
1.3.7 Skolens rolle i afklaring af uddannelse	13
1.4 De unges drømme og håb for fremtiden	13
1.4.1 Drømme om et godt arbejde	14
1.4.2 Drømme om familie og venner	15
1.4.3 Drømme om at opleve verden	15
1.4.4 Drømme om sundhed og trivsel	15
1.4.5 Håb for fremtiden	16
1.5 anbefalinger fra de unge	16
1.6 Forældres viden om Ungegarantien	16
1.7 Forældres syn på Ungegarantien	18
1.7.1 Forældre påtager sig et ansvar for unges uddannelsesafklaring	19
1.8 Opsamling	21
2.0 INTERESSETER	22

2.1 Garantipartneres syn på Ungegarantien	22
2.1.1 Garantipartneres oplevelse af samarbejdet	22
2.1.2 Garantipartneres vurdering af Ungegarantiens værdi	23
2.1.3 anbefalinger fra garantipartnerne	25
2.2 Uddannelsesinstitutioners syn på Ungegarantien	25
2.2.1 Uddannelsesinstitutionernes oplevelse af samarbejdet	25
2.2.2 Uddannelsesinstitutionernes vurdering af Ungegarantiens værdi	28
2.2.3 anbefalinger fra uddannelsesinstitutionerne	29
2.3 anbefalinger fra garantipartnerne og institutioner	29
2.4 Opsamling	30
3.0 FAGPROFESSIONELLE	31
3.1 Fælles problemforståelse: hvorfor en Ungegaranti?	31
3.2 Medarbejderes adgang til sparring på Ungegarantien	32
3.2.1 Behov for styrket ejerskab blandt lærerne	32
3.2.2 KLV og PK som ledelsessparring for lærerne	33
3.2.3 Oplevelser af sparring på lederniveau	33
3.2.4 Sparring til konsulenter, vejledere og koordinatore	34
3.2.5 Lederperspektiver på medarbejderinddragelse	34
3.3 Samarbejde på tværs af enheder	36
3.3.1 KLV og PK er centrale implementeringsaktører	37
3.4 anbefalinger fra fagprofessionelle	38
3.5 Opsamling	39
4.0 BILAG	40
4.1 Design af evalueringen	40
4.2 Brug af kvalitativ metode	40
4.2.1 De unge i grundskolens 7. klasse	40
4.2.2 Interessenter	41
4.2.3 Fagprofessionelle	42
4.3 Brug af kvantitativ metode	43
4.3.1 De unges forældre.....	43
4.4 Litteratur	43

RESUMÉ

Dette resumé redegør for hovedresultaterne i delrapport 1 for den eksterne evaluering af Ungegarantien i Hjørring Kommune. Delrapporten bygger på kvalitative data indhentet blandt unge på 7. årgang i grundskolen, garantipartnere, uddannelsesinstitutioner og kommunens fagprofessionelle samt surveydata indsamlet blandt forældrene til de unge på 7. årgang i perioden efterår 2020 til forår 2021.

Delrapporten giver for det første en status på Ungegarantiens modtagelse og implementering hos målgruppen, interessenter og fagprofessionelle. For det andet etablerer delrapporten et sammenligningsgrundlag (i form af en baseline) for måling af de kommende års implementering og forbedringer af Ungegarantien. Derfor har nærværende delrapport primært en beskrivende frem for en analytisk karakter.

Delrapport 1 udgør den første af tre delrapporter samt en slutrapport i evalueringen, der følger i 2022, 2023 og 2024.

De centrale fund i denne delrapport 1 består af følgende iagttagelser og pointer hos hhv. de unge og deres forældre, Ungegarantiens interessenter og de fagprofessionelle i Ungegarantiens grundskolespor:

DE UNGE OG DERES FORÆLDRE

- På 7. årgang har de unge endnu ikke fået vejledning, hvorfor mange er uafklarede om valg af uddannelse og job efter grundskolen.
- De unge finder uddannelse vigtigt for et godt liv.
- De unge finder et godt arbejde samt egen familie og venner centralt for et godt liv.
- Forældres kendskab til Ungegarantien er begrænset.
- Forældrene påtager sig ansvaret for eget barns uddannelsesafklaring.
- Mødrene til de unge spiller en rolle i familiens fokus på uddannelse til den enkelte unge og i vejledningen i hjemmet.

INTERESSEENTERNE

- Garantipartnere og institutioner ser stor værdi i Ungegarantien – for unge-målgruppen og for lokalt erhvervsliv og institutioner.
- Samarbejdet mellem kommunen, garantipartnere og institutioner er styrket med Ungegarantien.
- Samarbejde omkring Ungegarantien mellem kommunen, garantipartnere og institutioner kan fortsat styrkes på en række områder.

FAGPROFESSIONELLE

- Implementeringen af Ungegarantien går i vidt omfang godt og som planlagt.
- Et større ejerskab hos lærere i indskoling, på mellemtrinnet og i udskolingen vil styrke Ungegarantien i grundskolen.
- Ledelsesteams i grundskolen udgør centrale 'oversættere' (nedad) og erfaringsformidlere (opad) i det kommunale styringshierarki.
- Karrierelæringsvejleder og praktikkoordinatorer er helt centrale implementeringsaktører for Ungegarantien på lokalt niveau (ude på undervisningsstederne).

Disse centrale fund vil – sammen med Ungegarantiens strategiske mål om udsyn, indsigt og kompetence - udgøre opmærksomhedspunkter og pejlemærker for de kommende års evaluering. Det betyder, at vi i det videre arbejde med evalueringen af Ungegarantien vil følge op på forbedringer, der vedrører de centrale fund for hhv. de unge og deres forældre, interessenter og fagprofessionelle.

1.0 DE UNGE OG DERES FORÆLDRE

Dette kapitel behandler de unge, der indgår i evalueringen, og deres forældre. De unge udgør den centrale målgruppe for Ungegarantien, mens forældrene spiller en betydelig rolle i afklaringen af uddannelse og job for den enkelte unge. Tyngden i fremstillingen er lagt på de unges aktuelle oplevelser af skole, trivsel og fritid samt på de overvejelser omkring uddannelsesvalg, drømme og håb for fremtiden, som de unge har på nuværende tidspunkt i deres liv og udvikling (7. årgang). Afslutningsvist redegør vi for forældrenes viden om og syn på Ungegarantien.

1.1 DE UNGES OPLEVELSER AF SKOLE OG TRIVSEL

Fra forskning ved vi, at den unges oplevelser med skole har betydning for valg af uddannelse og job senere i livet. Derfor har vi i evalueringen lagt vægt på at afdække, hvordan de unge på 7. årgang oplever skolen. Vi har spurgt de unge til deres oplevelser af lyst og motivation (og manglende motivation) for skolen. Resultaterne er sammenfattet her som et indblik i de unges liv i skolen.

Vores undersøgelse viser, at de unge generelt oplever skolen som et sted, der er godt at være, da de her kan være sammen med deres venner, have deres yndlingslærere og yndlingsfag. De mest fremtrædende årsager til, at de unge har lyst til eller ikke har lyst til (motiverede eller demotiverede for) at komme i skole er oplistet i nedenstående tabel 1.1.

Tabel 1.1 Motivation for skolen

Årsager til motivation	Årsager til manglende motivation
Mødes med sine venner	Man er uvenner med nogen
Sjove og inspirerende lærere (yndlingslærer)	Kedelige lærere
Yndlingsfag	Kedelige/svære fag
Ønsker en uddannelse	Mandage / tidligt op om morgenen

De unge fremhæver særligt, at deres yndlingslærere giver dem motivation og lyst til at komme i skole og lære noget, da de er sjove og inspirerende. Blandt pigerne ses en tendens til, at deres motivation for skolen knytter sig til et ønske om at få en uddannelse, og at de ser det som en særlig chance, som ikke alle børn i verden er forundt (ref. til fattige lande). For at give et indblik i, hvordan de unge formulerer sig omkring egen motivation for skolen, har vi taget et par udsagn fra de unge med i nedenstående boks.

"Jeg synes, at det eneste, der får mig op om morgenen, når jeg skal i skolen, det er vennerne, og så lærerne. Fuldstændig. X og Y er de bedste lærere på hele skolen." (pige, 13 år)

"Jeg tror bare [det er] vennerne, og at man gerne vil have en uddannelse, agtigt. Man vil gerne noget med sit liv." (pige, 13. år)

1.1.1 LÆREREN ER VIGTIG FOR DE UNGES MOTIVATION FOR SKOLEN

Det er tydeligt, at lærerne har en afgørende rolle i forhold til, om de unge glæder sig til at skulle i skole. Lærerne har en stor indvirkning på, hvorvidt de unge kan lide nogle særlige fag – et lærerskifte i et fag kan således virke motiverende eller demotiverende for de unge. Generelt er der en tendens til, på tværs af drenge og piger i evalueringen, at fag, hvor man skal være fysisk aktiv og ikke sidde stille, står som yndlingsfag. Det gælder fag som idræt, madkundskab samt håndværk- og design, hvoraf idræt er det fag, som flest af de unge har som deres yndlingsfag. De unge nyder den større frihed og medbestemmelse, som disse fag ofte muliggør.

1.1.2 UDFORDRINGER FOR DE UNGES MOTIVATION

Generelt mener de unge i evalueringen, at det er træls at skulle i skole, hvis det ikke er deres yndlingsfag, de skal have. Timerne går langsomt, de bliver trætte og dagen bliver af den grund lang. Hvis det ikke er en af deres yndlingslærere, de skal have fra skoledagens opstart eller i løbet af dagen, påvirker det ligeledes motivationen for skolen. I forlængelse heraf påvirker også de unges oplevelser af egne faglige færdigheder deres motivation i de forskellige fag, idet svage færdigheder virker demotiverende. Stort set alle de unge er enige om, at særligt mandag er en hård dag at skulle i skole, da det er hårdt at skulle i gang efter weekenden. Derudover peger flere på, at de sociale relationer i skolen har betydning for deres motivation for skolen.

"Hvis nu man er uvenner med nogen, så gider man ikke i skole, faktisk. Fordi så gider man ikke at være i samme øh, ja, miljø som dem [man er uvenner med]. Ja. Det kan være trælst."
(pige, 13 år)

1.2 DE UNGES LIV UDEN FOR SKOLEN

Det er ikke kun de unges oplevelser med skole, der spiller ind på deres valg af uddannelse og job senere i livet, også deres fritidsinteresser og erfaringer med fritidsjobs har indvirkning herpå. Derfor har vi i evalueringen afdækket, hvilket fritidsinteresser de unge har samt karakteren og omfanget af deres fritidsjobs på 7. årgang. Resultaterne er sammenfattet her som et indblik i de unges liv uden for skolen.

1.2.1 DE UNGES FRITIDSINTERESSER

De unge har generelt mange forskellige fritidsaktiviteter, når der ses bort fra COVID-19 nedlukningen, og flere er fysisk aktive i deres fritid. Flere af de unge har en tætpakket uge, hvor skoledagen efterfølges af sport og intensive træningspas. Det giver lange og travle dage. De unges hyppigste omtale af, hvad de laver i deres fritid, fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 1.2 Hvad de unge tilkendegiver, at de laver i deres fritid

	Total
Gymnastik	5
Går i klub	5
Cykler	5
Fitness	5
Skateboard/løbehjul/rulleskøjter	5
Tager en lur	5
Håndbold	6
Går tur med hunden	8
Ser TV/Netflix/YouTube	10
Går ikke til fritidsaktiviteter	10
Fodbold	13
Er sammen med vennerne	14
Computerspil/PlayStation	42

De unges fritidsaktiviteter spænder bredt, hvorfor en afgrænsning efter hyppighed i materialet er foretaget (under fem omtaler er udeladt). Som det ses af tabel 1.2 udgør de unges fritidsinteresser en kombination af betalte fritidsaktiviteter, hobbyer og ikke betalte aktiviteter.

Tabel 1.2 viser, at computerspil/PlayStation og fodbold er aktiviteter, som et overtal af de unge beskæftiger sig med. Dette resultat skal ses i lyset af, at drenge udgør et flertal i evalueringens samlede ungepopulation, jf. afsnit 4.2.1. Blandt de unge består de mindre fremtrædende fritidsaktiviteter (under fem omtaler, fremgår ikke af tabel 1.2) af badminton, basketball, dans, e-sport,

floorball, golf, karate, kigger i byen, kor, kører cross, musik, ridning, skydning, spejder, svømning, tegner/maler, tennis, trampolin og volley.

Af denne undersøgelse fremgår det ligeledes, at 10 ud af de 69 unge ikke går til fritidsaktiviteter. Nogle af disse unge har tidligere gået til forskellige aktiviteter, men i dag føler de ikke, at det var det helt rigtige for dem. Disse unge anfører selv, under interviewet, at deres forældre gerne ser, at de begynder på en fritidsaktivitet med henvisning til værdien af nære sociale relationer.

1.2.2 DE UNGES FRITIDSJOBS

I alt er der 20 af evalueringens 69 unge, der tilkendegiver, at de har – eller inden for det seneste år har haft - et fritidsjob. Kønsmæssigt fordeler de 20 unge sig på 16 drenge og 4 piger. Antal og fordeling af de unge på typen af fritidsjob samt hyppighed ses af nedenstående tabel 1.3. Tabellen viser, at de unge især har fritidsjob som avis-/reklamebud, medhjælper på gård eller som hjælpetræner til gymnastik.

Tabel 1.3 Antal unge med fritidsjob og hyppigheden heraf

Antal unge	Fritidsjob	Hyppighed
1	McDonalds	2-3 dage om ugen
1	Svømmetræner	1 dag om ugen
1	Medhjælper på forældres restaurant	Varierer
1	Skolebibliotek	Varierer
1	Spar Nord	2 dage om ugen
1	Medhjælper på en campingplads	Sommerjob 2020
1	Medhjælper ved pasning af gårdbutik	Sommerjob 2020
2	Opvask/servering på cafe	Sommerjob 2020
3	Gymnastik hjælpetræner	1 dag om ugen
5	Medhjælper på en gård	Varierer
5	Reklame- og avisbud	1 dag om ugen

Note: Tabellen oplister 22 unge, mens antal unge med fritidsjob udgør 20 personer. Forskellen skyldes, at to unge har to jobs, hvilke fremgår som to ekstra observationer i tabellen på jobs og hyppighed.

De resterende 49 unge i evalueringen tilkendegiver, at de ikke har et fritidsjob. Dog er der flere af disse unge, der fortæller, at de gerne vil have et fritidsjob. Andre unge peger på, at deres unge alder udgør en barriere for at have et fritidsjob. De vurderer selv, at det er begrænset, hvilke opgaver de kan varetage og deraf vil kunne bidrage til i en virksomhed. Enkelte unge var ikke klar over, at gældende regler tillader unge at have et fritidsjob fra de er 13 år.

1.3 DE UNGES AFKLARING AF KONKRET UDDANNELSE PÅ 7. ÅRGANG

Et centralt formål med Ungegarantien er, at den enkelte unge finder sin egen positive destination i livet. En positiv destination handler om livskvalitet generelt for den enkelte unge og om uddannelse og job mere specifikt. Valg af uddannelse og job er imidlertid ikke et emne, der fylder meget for de unge på 7. årgang. For disse unge udgør grundskolen endnu den primære verden og horisont. Alligevel har vi spurgt de unge i evalueringen om, hvad de gerne vil efter grundskolens 9. klasse og til, hvorvidt de har gjort sig tanker om valg af en konkret uddannelse. Vi har desuden spurgt ind til, om uddannelse og uddannelsesvalg er emner, de unge taler med deres forældre om.

Vores undersøgelse viser, at valg af uddannelse for nogle unge ligger meget fjernt (og langt ude i fremtiden), mens det hos andre berøres sporadisk derhjemme i samtaler med forældrene. Samtaler om uddannelsesmuligheder fylder mere i familier, hvor de unge har ældre søskende. Hvilke uddannelsesønsker de unge har pr. september 2020 fremgår af nedenstående tabel 1.4.

Tabel 1.4 Unges uddannelsesønsker pr. september 2020

	EUD	Gymnasium	Ved ikke/uafklaret
Antal unge	15	16	38

Tabellen viser, at over halvdelen af de unge i evalueringen pr. september 2020 ikke ved eller er uafklarede omkring, hvilken ungdomsuddannelse de ønsker sig efter grundskolen. Samtidig ses det, at de resterende unge fordeler sig nogenlunde ligeligt mellem erhvervsuddannelse (EUD) og gymnasium.

Om end uddannelse og valg heraf endnu ikke er noget, der fylder blandt de unge i evalueringen, tilkendegiver hovedparten, at de finder det vigtigt at få en uddannelse. Flere nævner, at det gør livet nemmere og jobmulighederne større. På den måde kan man sikre sig om, at man er i stand til at forsørge sig selv og ikke ender på gaden, som flere unge beskriver det. Samtalen om betydning af uddannelse giver imidlertid også anledning til fortællinger om usikkerhed, uoverskuelighed og forvirring blandt de unge. Således udtrykker enkelte unge nervøsitet for, at de ikke er gode nok, ligesom enkelte andre angiver, at uddannelsesmulighederne er svære at gennemskue, og at det virker forvirrende for dem. De unges syn på betydningen af uddannelse er derfor bred, hvilket afspejles i de følgende citater.

"Altså for mig, der synes jeg, at det er vildt vigtigt, vildt vigtigt at få en uddannelse. Fordi jeg har det sådan, hvis man vælger at blive noget inden for ridning for eksempel, for eksempel at blive berider, hvor man rider heste til, men det kan man jo ikke gøre hele sit liv. Så man skal ligesom have en backup at kunne falde tilbage på, en uddannelse man har. Sådan at det der med altid at have en tryghed i, at jeg ved, jeg har en HHX eller en STX, så jeg ved, at jeg kan læse pædagog eller måske noget andet, sådan så man kan komme videre fra det moment, eller hvad man siger." (pige, 12 år)

"Men jeg er lidt nervøs. (...) for hvad nu, hvis jeg ikke er god nok [til at komme ind på en given uddannelse]?" (dreng, 13 år)

"Det er bare sådan, at man kan få en bedre løn ved at have en uddannelse. Også bare, så har man flere jobmuligheder." (dreng, 13 år)

Citaterne fra de unge viser, at deres syn på betydningen af uddannelse spænder bredt og afspejler, hvor modne, reflekterende, oplyste og fagligt stærke de er. Det særligt fremtrædende er, at de unge er klar over, at uddannelse er vigtigt dels i forhold til deres fremtidige jobmuligheder og dels i forhold til en indkomst, der kan bidrage til selvforsørgelse og en ordentlig bopæl for dem. Sidstnævnte relaterer sig til, at mange af de unge drømmer om at skabe familie, hvor en god base, i form af et hus, er en del af drømmen, hvilket uddybes i afsnit 1.4.2.

I det følgende udfolder vi de unges overvejelser omkring egne uddannelsesønsker.

1.3.1 ERHVERVSUDDANNELSE

De unge, der ønsker at tage en erhvervsuddannelse efter grundskolen, nævner tømrer, smed, elektriker, slagter, kok, mekaniker, landmand og fisker, som bud på konkrete uddannelser de kunne tænke sig at gå i gang med. Nogle af de unges overvejelser fremgår nedenfor.

"Jeg vil gerne være landmand. Før ville jeg være tømrer, men det gad jeg så ikke alligevel. Det er for meget arbejde." (dreng, 13 år)

"Jeg vil gerne på fiskeriskolen i Thyborøn efter 9. Det kan man allerede der. Det er til at blive erhvervsfisker. Altså, du kan blive uddannet fisker på 2 år. Hvis du går der [på den uddannelse], er det meste af det faktisk praktik. Jeg tror, du har nogle og 20 uger på skolen, som er alle mulige forløb, og så resten er praktik." (dreng, 13 år)

Citaterne her viser for det første, at de unge gør sig overvejelser omkring arbejdsbyrde i til- og fravalg af uddannelse uden, at de nødvendigvis har en særlig konkret viden om den faktiske arbejdsmængde inden for forskellige håndværksfag og job. For det andet har afklarede unge indblik i længden og opbygningen af den uddannelse, som de på nuværende tidspunkt tænker, at de ønsker at gå i gang med.

1.3.2 GYMNASIAL UDDANNELSE

Blandt de unge, der ønsker at komme på gymnasiet, gør det sig gældende, at nogle af dem ønsker at bruge gymnasiet som "springbræt" til at komme ind på en videregående uddannelse, hvor bl.a. jura, arkitekt og aktieanalytiker nævnes. Hertil er flere inspireret af deres ældre søskende, og ønsker at gå samme vej som dem.

"Jeg er ret sikker på, at jeg får mere i gennemsnit til at kunne gå på gymnasiet. Så det har jeg tænkt mig, at jeg vil, ligesom min storesøster. Og så ved jeg ikke, hvad [der skal ske derefter]." (dreng, 13 år)

"Jeg vil godt direkte på STX, og så vil jeg tage biologi-linjen, og så vil jeg godt, efter det, vil jeg godt tage en bacheloruddannelse, hvor jeg godt vil være tandlæge." (pige, 13 år)

Ovenstående citater viser for det første, at karakterer og gennemsnit spiller en rolle for de unge i denne gruppe, hvilket ikke er overraskende, idet seneste reformer af gymnasieuddannelserne (og erhvervsuddannelser) har indført bestemte karaktersnit som adgangskrav. For det andet viser citaterne, at gymnasiet både fungerer som valg for den unge, der slet ingen idé har om fremtidigt job på nuværende tidspunkt (og dermed som en platform for yderlig afklaring), og som valg for den ganske afklarede og målrettede unge, der allerede har overvejet en bestemt videregående uddannelse.

1.3.3 UAFKLARET

En markant andel af de unge i evalueringen ved ikke eller svarer uklart på, hvad de gerne vil efter grundskolen. Kategorien af uafklarede unge er bred og varieret. Således rummer kategorien eksempelvis både de unge, der ikke ved, hvad de vil overhovedet, og de unge, der har forestillinger om, hvad de vil på sigt, men ikke er afklarede omkring vejen derhen. Sidstnævnte er unge, der eksempelvis ønsker sig at blive ambulanceredere, komme ind til forsvaret, være naturvejleder, arbejde med noget kreativt eller komme ud at rejse. Aspekter af de unges fortællinger i denne gruppe vedrører således snarere, hvad de gerne vil på sigt end, hvad de vil efter grundskolen.

1.3.4 EFTERSKOLE

På tværs af de tre unge-grupper i tabel 1.4 træder ønsket om et år på efterskole inden påbegyndelse af ungdomsuddannelse frem som populært. Over en tredjedel af de unge i evalueringen (27 personer) tilkendegiver således, at de gerne vil på efterskole efter 9. klasse. Størstedelen er inspireret af deres ældre søskende eller øvrige familiemedlemmer, der har været på efterskole. Flere af de unge nævner, at de har talt med deres forældre om det, men at de endnu ikke har valgt en specifik efterskole. Bestemte linjer på mulige efterskoler er de unge dog opmærksomme på, f.eks. linjer med idræt, musik, e-sport og ordblindhed. At vælge efterskole ud fra ønsket om en

særlig faglig linje eller pædagogisk tilgang kan således også rumme aspekter af afklaring for de unge. De unges tanker og overvejelser om efterskole ses af de følgende citater.

"(...) de [mine forældre] synes, det er en god idé, fordi min ældste bror har været på efterskole. Og jeg kender rigtig mange, der har gået på efterskole og de siger, det er en god ting." (pige, 13 år)

"Jamen, jeg vil gerne på efterskole. Så kan det være, man finder kærligheden ligesom storebroren." (dreng, 13 år)

"Hmm, måske, jeg ved ikke... jeg vil rigtig gerne på efterskole, men det ved jeg bare ikke, om det bliver til noget, fordi jeg ved ikke, om vi har råd til det." (pige, 12 år)

Citaterne viser bredden i de tanker og overvejelser, som de unge gør sig i forbindelse med ønsket om at komme på efterskole efter 9. klasse. Først og fremmest spiller ældre søskende og forældrenes opbakning en væsentlig rolle i de unges tanker om efterskole. Dernæst er det interessant at se, at nogle af de unge gør sig overvejelser vedrørende økonomien omkring et efterskoleophold, og nogle har sågar det at finde kærligheden med i deres overvejelser.

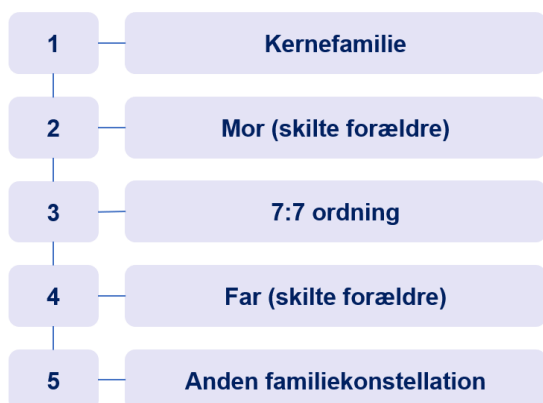
1.3.5 10. KLASSE

En meget lille andel af de unge (3 personer) ønsker at tage kommunens 10. klasse i forlængelse af 9. klasse, uden nogle særlige begrundelser.

1.3.6 OPMÆRKSOMHED PÅ UDDANNELSE I DE UNGES FAMILIER

Blandt de unge i evalueringen er valg af uddannelse ikke noget, der fylder meget endnu. I nogle familier er valget af uddannelse et emne, man så småt er begyndt at tale om. Det gælder særligt, som tidligere nævnt, i familier, hvor der er ældre søskende. Ældre søskendes valg inspirerer således mange af de unge i forhold til, hvad de selv gerne vil efter 9. klasse. I nogle familier bliver der talt om, hvad de unge er gode til, og hvordan de kan bruge disse færdigheder i forbindelse med uddannelse og job. De unge oplever i vidt omfang, at deres forældre giver udtryk for, at de skal følge deres drømme, og at forældrene vil støtte dem i, hvad end de gerne vil.

Går man dybere ned i materialet ses det, at det på tværs af familietyper varierer i hvilket omfang de unges fremtidsønsker og uddannelsesvalg er et samtaleemne i familien. Nedenstående figur illustrerer et hierarki for familietyper i forhold til de unges oplevelser af opmærksomhed på uddannelse. Hvor man taler mest om den enkelte unges uddannelse i toppen (unge i kernefamilie), taler man mindst i bunden (anden familiekonstellation).

Figur 1.1 Familietypers opmærksomhed på unges uddannelse

Af figuren fremgår det, at kernefamilien er der, hvor uddannelse hyppigst er et samtaleemne blandt de unge og deres forældre. Ranglisten afspejler endvidere, hvad vi allerede ved fra uddannelsessociologen, nemlig at mødre har en stor betydning for de unges uddannelsesvalg. Listen viser således, at det er familiekonstellationer, hvor de unge enten bor i en kernefamilie, primært bor hos deres mor eller er i en 7:7 ordning (ved skilte

forældre), at der bliver snakket mest om uddannelse. I de tre familiekonstellationer er moderen den mest gennemgående forældre for den enkelte unge sammenlignet med faderen.

Forældres forventninger

Generelt oplever de unge ikke, at deres forældre har specifikke uddannelsesforventninger til dem. De unge fortæller dog, at deres forældre mener, det er vigtigt, at de kommer i gang og får sig en uddannelse, og at de gør sig umage med det, da de ellers vil få svært ved at finde arbejde efterfølgende. Enkelte af de unge oplever, at deres forældre har høje forventninger til deres karakterer, særligt hvis ældre søskende klarer sig godt i skolen. Enkelte andre unge oplever, at deres forældre omtaler bestemte jobs som fordelagtige, fordi de typisk er forbundet med en god løn (eksempelvis advokat og læge). Herunder præsenteres et udsnit af de unges fortællinger om forældrenes tanker og forventninger til deres forestående uddannelsesvalg.

"Min far siger, at jeg bare skal blive, hvad jeg vil. Det siger min mor også, og så skal jeg bare blive den bedste til det, og så bare blive ved med at gøre det." (dreng, 13 år)

"Jeg tror gerne, at mine forældre vil have, at jeg vælger et job, hvor jeg er glad." (pige, 12 år)

"Min far siger altid, at jeg skal enten blive advokat eller doktor, fordi de tjener meget. (...) Altså, det behøver det jo ikke at være, men han synes bare, at de tjener mange penge og sådan noget. Men han siger, at jeg må gøre lige, hvad der gør mig glad." (pige, 13 år)

Citaterne illustrerer, at de unge oplever, at deres forældre betragter uddannelse som vigtigt. Ligeledes fremgår det, at de unges forældre ser uddannelse som noget, der kan bidrage til at sikre en høj livskvalitet, bl.a. via en god løn samt glæde og tilfredshed med eget liv. Yderligere indikerer fortællingerne, at de unge er bevidste om, at nogle uddannelser og jobs, i forældrenes optik, er bedre end andre.

Mandlige rollemodeller til inspiration for drenges uddannelsesvalg

Enkelte af de unge i evalueringen inspireres af nære voksenrelationer i forhold til mulige valg af uddannelse, hvilket særligt gør sig gældende blandt drenge. Disse drenge giver udtryk for, at de i overvejelser omkring uddannelse og job inspireres af deres far, morfar, farfar, onkel, storebror, naboer eller faderens kammerater. Med inspiration fra sådanne mandlige rollemodeller overvejer nogle af drengene således at uddanne sig til murer, elektriker, smed, landmand eller soldat. Citaterne herunder giver et indblik i disse drenges inspiration og orienteringer i forhold til uddannelse og job.

"Jeg vil gerne prøve nogle forskellige butikker og firmaer og sådan noget. Lidt ligesom min far. Han har arbejdet de fleste steder i X og har været alt fra pedel til direktør". (dreng, 12 år)

"Altså, min far er uddannet smed. Og min fars rigtig, rigtig gode kammerat er uddannet smed og ja, det er der mange, der er." (dreng, 13 år)

"Jeg vil starte med at komme ind til militæret. Jeg vil bare gerne se, hvor langt jeg kan komme. Min far, min morfar, min onkel har også været der. Ja, det er der mange, der har." (dreng, 13 år)

Citaterne viser, at disse drenge inspireres af mandlige rollemodellers karrierevej i overvejelserne om egen uddannelse. Et generelt mønster i materialet er, at drengene i langt højere grad end

pigerne har oplevet at være med deres far på arbejde, hvor de har hjulpet til med forskellige arbejdsopgaver på arbejdspladsen. Et tilsvarende mønster ses ikke blandt evalueringens piger, der i højere grad orienterer sig mod at skulle på gymnasiet, udvekslingsophold eller på efterskole.

1.3.7 SKOLENS ROLLE I AFKLARING AF UDDANNELSE

En central indsats i realiseringen af Ungegarantiens formål om at give unge mennesker indsigt, udsyn og kompetence til at træffe valg om egen positive destination er Uddannelses- og Erhvervsvejledningen i udskolingen. De unge i evalueringen er i starten af deres 7. klassetrin, da vi taler med dem i september 2020. Det betyder, at de endnu ikke er blevet tilbudt en kollektiv vejledning i skolen. Den kollektive Uddannelses- og Erhvervsvejledning (UE-vejledning) på klassen tilbydes nemlig først i forårssemesteret på 7. klassetrin. Alligevel har vi valgt at spørge de unge til oplevelser af vejledning fra kollektive vejledere og fra lærere i skolen, fordi de unges svar dermed tegner et 'før'-billede af vejledningssituationen for årgangen til sammenligning med det 'efter'-billede, som undersøgelsen af samme elevgruppe på 8., 9. og 10. årgang vil tegne. Vi har således en forventning om, at de unges oplevelser af vejledning vil ændre sig i positiv retning i de kommende års undersøgelser af Ungegarantien.

På nuværende tidspunkt er mønsteret nemlig, at hovedparten af de unge tilkendegiver, at de ikke har oplevet, at kollektiv vejledning har været på skemaet i skolen eller er behandlet af diverse uddannelsesvejledere. De unge oplever ikke, at skolerne eller lærerne taler om, hvilke muligheder der er efter 9. klasse. Flere af de unge har dog hørt om, at vejledning er noget, der vil komme senere hen og måske i 8. klasse.

Enkelte af de unge nævner, at de i fællesskab på klassen har talt kort om uddannelse på et overordnet niveau. Hvad angår UE-vejlederne er der få af de unge, der fortæller, at de har været i kontakt med dem. Nogle har fået et oplæg fra en UE-vejleder på klassen, andre har talt med en vejleder/lærer i forbindelse med praktik (gør sig kun gældende for ét undervisningssted), og andre har blot fået at vide, at UE-vejlederne vil komme til klassen i løbet af de næste par år, både for at følge dem og for at fortælle dem om, hvilke uddannelsesmuligheder der er.

Den begrænsede snak om uddannelsesvalg og -muligheder i skolen, jf. de unges udtalelser, relaterer sig til, at konkret stillingtagen til uddannelse ikke fylder blandt de unge i 7. klasse. Hertil er der meget få af de unge, der direkte har opsøgt råd og sparring blandt venner og øvrige familie-medlemmer (udover forældre og søskende).

1.4 DE UNGES DRØMME OG HÅB FOR FREMTIDEN

Ungegarantiens mål om en positiv destination handler om at finde frem til og forfølge de drømme og håb, der udgør basen i et godt liv for den enkelte unge. Derfor har vi spurgt de unge til, hvad de betragter som et godt liv, og hvilke drømme og håb de har for fremtiden på nuværende tidspunkt i deres liv.

Interviewspørgsmålene vedr. et godt liv, drømme og håb for fremtiden var svære for de unge at forholde sig til og svare på. Det kan være årsagen til, at de unges beskrivelser af, hvad et godt liv indebærer, i vidt omfang er enslydende med deres svar omkring drømme for fremtiden. Derfor behandles de unges syn på et godt liv som led i beskrivelsen af de unges drømme for fremtiden.

Enkelte aspekter af de unges syn et godt liv afviger fra deres beskrivelser af egne drømme for fremtiden. Det drejer sig om, at et godt liv for enkelte unge indebærer at få en uddannelse, at have gode fritidsinteresser, at have kæledyr, at kunne spise hver dag og at være fri fra mobning eller misbrug. Særligt sidstnævnte tre aspekter indikerer sociale problemer, som formentlig allerede har skolens opmærksomhed.

For at få indblik i mønstre i de unges drømme for fremtiden har vi udarbejdet tabel 1.5. Tabellen illustrerer de unges omtale af egne drømme samt forekomsten af disse inden for de nedenstående seks kategorier.

Tabel 1.5 De unges fremtidsdrømme

	Total
Drømme om et godt arbejde	31
Drømme om familie	20
Drømme om at opleve verden	16
Drømme om et liv uden stress	3
Drømme om at være sund og rask	4
Ved ikke	5
Total	79

Af oversigten ses det, at det at få et godt arbejde er den drøm, som flest unge sætter ord på. Beskæftigelse står således centralt i de unges tanker og drømme for egen fremtid, efterfulgt af drømme om at stifte familie og om at opleve verden.

Værd at bemærke i tabel 1.5 er, at nogle unge taler om et liv uden stress og om at være sunde og raske i forbindelse med deres drømme for fremtiden. På baggrund af datamaterialet er det ikke muligt at gå dybere ind i denne problematik, men national forskning peger på, at unges oplevelser af mistrivsel er stigende i disse år, hvorfor tematikken omkring trivsel og sundhed blandt unge vil være relevant at forfølge i de kommende års undersøgelser af Ungegarantien.

De forskellige drømme blandt evalueringens unge uddybes i det følgende.

1.4.1 DRØMME OM ET GODT ARBEJDE

En drøm, som hovedparten af de unge, særligt drengene, fremhæver, er, at have et godt arbejde. Et godt arbejde består for de unge i, at man beskæftiger sig med noget, man brænder for, som man er glad for at stå op til hver dag, og hvor man har gode kolleger. I forlængelse heraf drømmer de unge om at få succes med det, de laver, og om at blive til noget i livet. Særligt nogle af drengene påpeger, at de drømmer om at tjene mange penge, eksempelvis ved at få eget firma, således at de kan købe de materielle goder, de har lyst til i form af biler, computere mv. Et udpluk af de unges drømme om et godt arbejde gengives i nedenstående citater.

"(...) at være glad for mit arbejde. Det skal være sådan, at jeg bliver glad for at komme på arbejde, at jeg ikke bare siger: "Urgh, arbejde!". Måske have mit eget firma. Det tjener man gode penge på. Altså, hvis firmaet er godt." (dreng, 13 år)

"Jeg har en onkel, der er selvstændigovre på Sjælland, og altså, han arbejder 100 timer om ugen. Og der tænker jeg, det er ikke lige noget, jeg har lyst til. Så hellere bare have et almindeligt arbejde, så man komme hjem til familien." (dreng, 13 år)

Citaterne viser, at de unge har klare billeder af, at de ønsker at beskæftige sig med noget, de finder glæde ved. Dernæst ser vi, at nogle af de unge allerede har gjort sig overvejelser omkring et arbejde - lange og mange arbejdsdage er forhold, de gerne vil undgå. Selvom valg af uddannelse endnu ikke fylder meget blandt de unge på 7. årgang, indikerer disse overvejelser, at de unge trods alt gør sig tanker om hvilke rammer for et job, de kan se sig selv i på sigt.

1.4.2 DRØMME OM FAMILIE OG VENNER

Også drømme om at få egen familie ses tydeligt blandt de unge. En familie vil for de unge sige at få en kone/mand og børn. Begrebet kernefamilie benyttes blandt pigerne i beskrivelsen af drømmen, ligesom en god base i form af et hus indgår for mange af de unge. Også vigtigheden af at have gode venner pointeres. Det vil for de unge sige venner, der er der for én, når man har brug for dem. For mange af de unge kobles stabile sociale relationer med en drøm om at kunne være lykkelig. Disse drømme om familie og sociale relationer kommer til udtryk på følgende vis i to citater herunder.

"Jeg gad godt at have sådan tre børn, måske. Og et flot hus. Man tænker en rigtig familie, sådan en kernefamilie." (pige, 13 år)

"Ja, det der med at have gode venner omkring sig og bare gode mennesker. Ja. At være glad" (dreng, 13 år)

1.4.3 DRØMME OM AT OPLEVE VERDEN

Blandt de unge er der flere, der drømmer om at kunne rejse og opleve verden, for på den måde at leve livet og være glad. Andre har en drøm om at bo og arbejde i udlandet. Et udsnit af disse unges drømme ses af nedenstående citater.

"Jeg vil rigtig gerne på nogle fede jagtrejser eller sådan noget. Ud og opleve verdenen." (dreng, 13 år)

"Altså, jeg kunne så godt tænke mig at flytte til et eller andet land, som USA eller England." (pige, 13 år)

"Jeg vil gerne rejse jorden rundt." (dreng, 12 år)

Ovenstående udtalelser viser dels, at de unge ønsker at opleve verden og dermed udvide deres horisont – både oplevelses- og kulturmæssigt, dels, at de unge drømmer om at bosætte sig i et andet land. Generelt indikerer fortællingerne i materialet, at der netop er tale om unge menneskers perspektiv på drømme og det gode liv. Det er derfor naturligt, at et behov for at ville ud og opleve verden, melder sig som en måde at få udsyn og perspektiv på egen opvækst.

1.4.4 DRØMME OM SUNDHED OG TRIVSEL

I samtalerne om drømme er der enkelte unge, der ret bemærkelsesværdigt nævner, at de drømmer om et liv uden stress, depression og sygdomme. Det fremgår bl.a. af følgende citater.

"Jeg vil gerne have et nogenlunde godt job og have det dejligt. Ikke have noget stress (...)" (dreng, 13 år)

"(...) at man er glad og ikke deprimeret. At man har det godt med sig selv og sådan noget." (pige, 13 år)

"Jeg tænker, at det ville være ret godt at være sund og rask" (dreng, 13 år)

Af citaterne ses det, at de unge sætter ord på drømme om et liv uden stress og depression. Hvorvidt dette skyldtes oplevelser med forældre, som kan have været ramt af stress og depression eller lignende psykisk mistrivsel, er uvist. Udsagnene kan også ses som tegn på, at stress og depression er ord, vi i stigende grad anvender i daglig tale til betegnelse af travlhed og tristhed.

1.4.5 HÅB FOR FREMTIDEN

De unges håb for fremtiden breder sig – til sammenligning med drømmene - ud i et større perspektiv. Hvor håb for fremtiden for nogle unge retter sig mod det nære ungdomsliv og aktuelt situationen med COVID-19 pandemi (under datagenerering og afrapporteringen i efterår 2020 og forår 2021), retter andre unges håb sig mod en uvis og til dels abstrakt fremtid i lyset af kriser for klima, miljø og deraf risiko for international ustabilitet mellem verdens nationer. Nogle unge håber således, at COVID-19 snart forsvinder, så de kan få deres ungdomsliv tilbage og alt kan blive normalt igen. Andre har særlige håb for klimaet og verdenshavene. Problemer med gift, plastik og store forandringer nævnes som aspekter, der forhåbentlig kan rettes op på. Nogle af de unge er af den opfattelse, at deres generation ender med at skulle rette op på de skader og fejl, der har været begået af tidligere generationer inden for klimaet. Endvidere er der en gruppe af de unge, der håber, at fremtiden byder på et bedre samfund og en bedre verden, med mindre racisme og mindre risiko for krig.

1.5 ANBEFALINGER FRA DE UNGE

Vi har i evalueringen spurgt de unge til, hvad man kunne gøre for at hjælpe de unge endnu bedre i afklaringen af uddannelse og job. De unges anbefalinger retter sig mod deres skoleliv aktuelt på 7. årgang og mod vejledningen. Figur 1.2 samler op på de anbefalinger, som de unge har formuleret.

Figur 1.2 Gode råd fra de unge

Skolen aktuelt

- Lærere, der har humor, fordi man så glæder sig til timerne.
- Lærere, der hjælper og forklarer de fagligt svære ting, så man forstår dem.
- Kortere skoledage, fordi de mange timer i skolen tager tid fra andre ting i livet.
- Færre lektier, fordi man kommer til at hade faget – gælder f.eks. matematik.
- Forberede os på, hvad der kommer i skolen og i timerne/fagene.

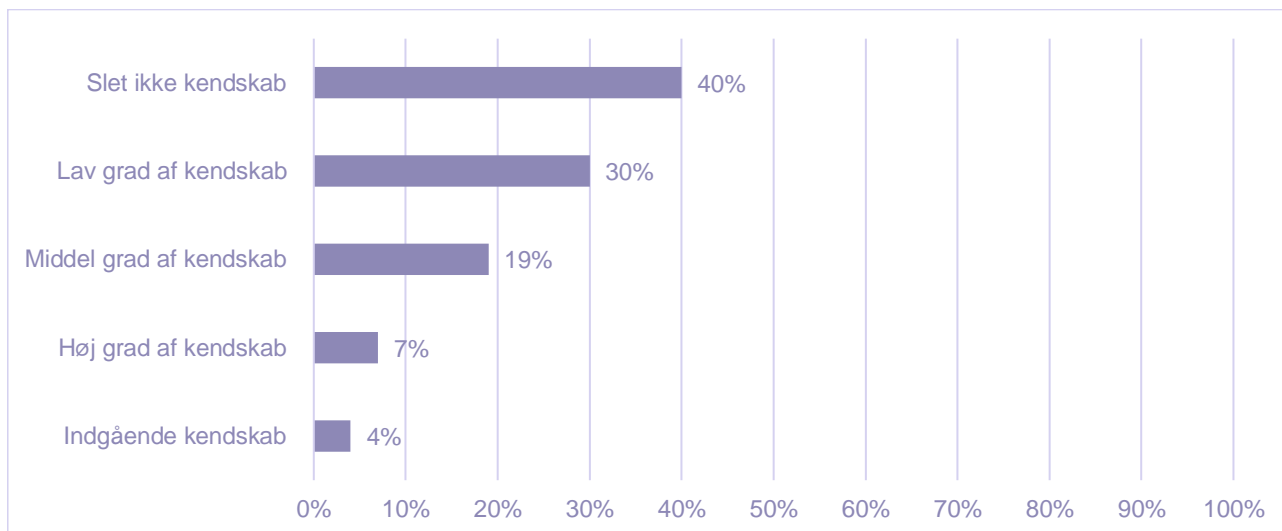
Uddannelsesvejledning

- Man skal lyttet til vores drømme - og vise os forskellige muligheder, når vi har en drøm om fx at arbejde med at hjælpe andre.
- Uddannelsesvejledning ved egne lærere, der kender vores faglige og sociale færdigheder, frem for en 'fremmed fra kommunen' uden kendskab til os.
- Nærmere og oftere adgang til uddannelsesvejledere – måske endda flere vejledere?
- Større kobling mellem fagene i skolen og det virkelige liv/erhvervslivet. Gerne flere virksomhedsbesøg.
- Lad være med at skynde på os og haste afsted.

1.6 FORÆLDRES VIDEN OM UNGEGARANTIEN

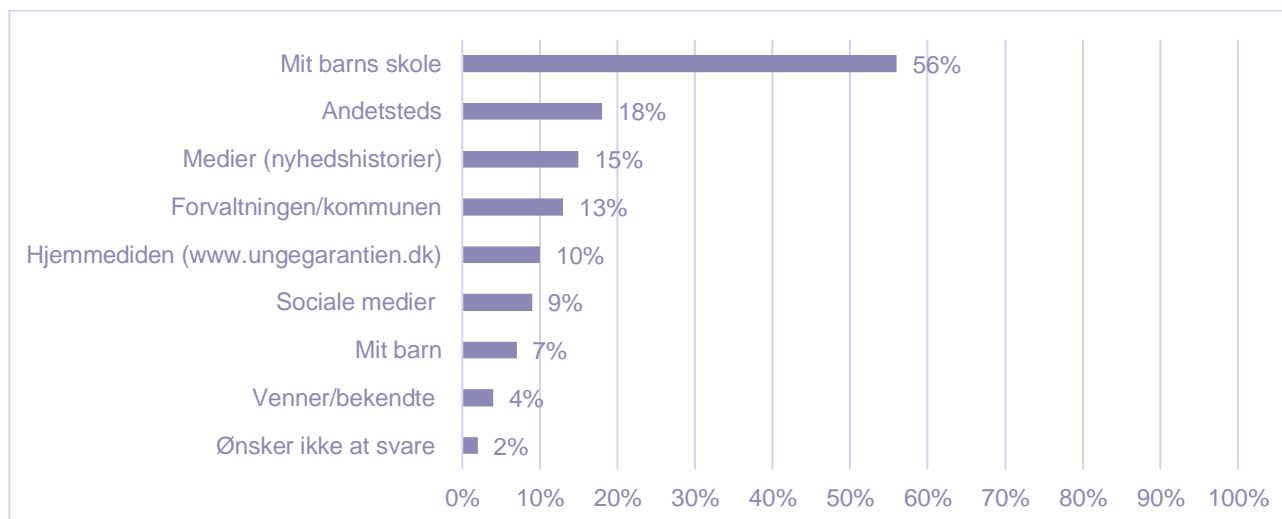
Uddannelsesforskningen peger igen og igen på forældres – særligt mødres – betydning for unges uddannelsesvalg. Som led i evalueringen af Ungegarantien har vi derfor inddraget forældrene til de unge på 7. årgang. Vi har spurgt forældrene om deres kendskab til Ungegarantien samt deres rationaler omkring eget barns valg af uddannelse. Resultaterne fremlægges i dette afsnit.

Blandt forældre til unge på 7. årgang i Hjørring Kommune synes kendskabet til Ungegarantien ikke at være stort, hvilket fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 1.7 Forældrenes kendskab til Hjørring Kommunes Ungegaranti

Det fremgår af tabel 1.7, at 40% af forældrene tilkendegiver, at de slet ikke har kendskab til Ungegarantien, mens 30% besidder en lav grad af kendskab. Omvendt tilkendegiver hhv. 4% og 7% af forældrene, at de har et indgående eller en høj grad af kendskab til Ungegarantien. Der er således plads for forbedring i forhold til en ambition om kendskab til Ungegarantien blandt forældre i kommunen.

De forældre, som i varierende grad har kendskab til Ungegarantien, har opnået kendskab til den via forskellige kanaler og platforme. Særligt "Mit barns skole" angives blandt forældrene som kilde til kendskab om Ungegarantien¹, jf. nedenstående tabel 1.8.

Tabel 1.8 Kilder til forældres kendskab til Ungegarantien

¹ I spørgeskemaet har forældrene kunnet afkrydse flere valgmuligheder. I og med størstedelen af forældrene har begrænset kendskab til Ungegarantien, har de formentlig afkrydset valgmuligheden "Mit barns skole", da det er herigennem (Aula), at de er blevet præsenteret for spørgeskemaet, og dermed Ungegarantien.

1.7 FORÆLDRES SYN PÅ UNGEGARANTIEN

Vi har spurgt forældrene til deres vurdering af Ungegarantiens betydning for afklaringen af uddannelse og job for deres eget barn. Forældrene har via et åbent felt i spørgeskemaet haft lejlighed til at give deres personlige vurdering af Ungegarantien. Hovedparten af forældrene tilkendegiver her, at de har svært ved at vurdere Ungegarantiens betydning for eget barn, idet deres kendskab til Ungegarantien er begrænset. Flere forældre fremhæver i forlængelse heraf, at de endnu ikke har forholdt sig til deres barns fremtidsdrømme om uddannelse og job, da de oplever, at deres barn endnu ikke "er der". Som for de unge på 7. årgang, gælder det også for deres forældre, at valg af uddannelse og job endnu ikke – fordi de unge endnu blot er 12-13 år – står som et centralt spørgsmål i familien eller i forældrenes dialog med skolen.

De øvrige vurderinger fra forældrene kan inddeles i henholdsvis positive og negative vurderinger, hvilke er oplistet nedenfor.

Tabel 1.9 Forældres vurderinger af Ungegarantien

Positiv vurdering af Ungegarantien	Negativ vurdering af Ungegarantien
Det er dejligt at høre at der er tilbud til de unge, når de står i vildrede / Dejligt at der er hjælp at hente, til de unge der står foran en masse valgmuligheder ift. hvilken vej de kan/skal gå.	Ungegarantien er et stykke "pænt papir", der ikke har den store effekt i den reelle verden. Der er for mange forskellige aktører omkring det enkelte barn med hver deres dagsorden. Det ville være ønskværdigt at det var en enkelt funktion/ person der varetog opgaven.
Det er umiddelbart godt at der tages udgangspunkt i det enkelte barns ønsker, drømme og ressourcer / De unge mennesker er heldige, hvis de kan få rådgivning af erfarne personer, som kender til de forskellige muligheder for fremtidens valg.	For mig virker ungegarantien, endnu, som en måde kommunen og virksomhederne kan promovere sig selv på. Indholdet og meningen med indsatsen er for mig utydelig og dermed ligegyldig.
Jeg tror generelt at Ungegarantien kan være vigtig for mit barn og for mange andre børn ift. job og uddannelse. - vel nok størst hos de unge, der går i overvejelse omkring uddannelser med tilhørende lærepladser.	Spild af ressourcer, vil være bedre at bruge pengene på bedre undervisning i folkeskolen.
Rigtig godt initiativ og skønt med vejledning/vidende omkring hvad man kan og må drømme om at blive... De får mere ro på hvad der skal ske efter folkeskolen.	Kommunen har haft for meget fokus på ufaglærte og håndværksmæssige arbejdspladser.
Jeg håber, at det gør det nemmere for mit ordblinde barn at finde sin vej til fremtidsdrømmene / Der er muligheder for alle uanset hvilke udfordringer de må have.	Jeg har svært ved at vurdere hvor og hvem der skal kontaktes og om ressourcerne er tilgængelige.
Tryghed. At vide at man kan få hjælp og vejledning et sted. At vide at den unge ikke kommer til bare at gå uden en retning i livet	Min erfaring fra de ældre søskende er, at der først er ordentlig hjælp at få, når de starter på ungdomsuddannelserne.

Bemærk, at de udvalgte positive vurderinger repræsenterer svar fra flere forældre (dvs. en kondensering på tværs af flere svar), mens de negative alene repræsenterer én forældre pr. svar. Blandt besvarelserne fra forældrene, der tilkendegiver at have kendskab til Ungegarantien, er der derfor klar overvægt af forældre, der ser positivt på Ungegarantiens betydning for deres barns afklaringsmuligheder.

Tabel 1.9 viser, at forældre med en positiv vurdering eksempelvis håber, at Ungegarantien generelt kan hjælpe de unge med at brede paletten af muligheder ud, særligt for de unge, der er i vildrede over, hvad de skal, men også unge med udfordringer af den ene eller den anden art. Endvidere håber forældrene, at vejledningen til deres barn bliver bedre i og med der tages afsæt i den enkeltes drømme, ønsker og ressourcer. Generelt ser denne gruppe af forældre Ungegarantien som en tryghed, da den indikerer, at der er hjælp og vejledning at hente til deres barn.

Den andel af forældre, hvis vurdering er negativ, udviser skepsis over for Ungegarantien; de mener ikke, at den kan have betydning for deres barns afklaringsmuligheder. Denne forældregruppe opfatter Ungegarantien som et politisk instrument, som spild af ressourcer, og som en favorisering af bestemte uddannelser/job.

På trods af forældrenes varierende syn på og kendskab til Ungegarantien viser undersøgelsen, hvilke af Ungegarantiens initiativer, forældrene aktuelt forestiller sig, at netop deres barn vil få gavn af. De er præsenteret i vilkårlig rækkefølge i nedenstående figur.

Figur 1.3 Forældres udpegning af mest relevante initiativer i Ungegarantien for eget barn.

Af figur 1.3 ses en tendens til, at forældrene vægter initiativer i Ungegarantien, der skaber bedre kobling mellem skolen og virksomhederne i kommunen, herunder erhvervspraktik og praktiske dimensioner i undervisningen.

1.7.1 FORÆLDRE PÅTAGER SIG ET ANSVAR FOR UNGES UDDANNELSESAFKLARING

For at undersøge forældrenes rationaler omkring eget barns uddannelsesafklaring har vi bedt forældrene om at vurdere en række valgmuligheder i forhold til, hvorvidt de forventer, at det er skolen, barnet selv eller dem som forældre, der skal bidrage til at afklare barnets fremtidsønsker.

På baggrund af forældrenes besvarelser har vi udvalgt de tre mest fremtrædende tendenser i forældres forventninger til skolen, eget barn og dem selv (det vil sige de svarmuligheder, hvor flest respondenter har tilkendegivet "i høj grad" eller "i meget høj grad"). Nedenstående tre tabeller 1.10, 1.11 og 1.12 viser tendenserne i forældres forventninger.

Tabel 1.10 Forældres forventninger til skolens ansvar i barnets uddannelsesafklaring

Skolen skal bidrage til at afklare dit barns fremtidsønsker ved at...	
79%	Præsentere dit barn for forskellige typer af ungdomsuddannelser (fx EUX, EUD, HTX, HF etc.)
63%	Præsentere dit barn for forskellige typer af professioner og jobmuligheder (fx pædagog, advokat, anlægsgartner etc.)
56%	Hjælpe dit barn til at træffe et valg baseret på barnets faglige muligheder og begrænsninger

Af tabel 1.10 vedrørende skolens ansvar ses det, at 79% af forældrene forventer, at skolen skal bidrage til at afklare deres barns fremtidsønsker ved at præsentere dem for forskellige typer af uddannelse, efterfulgt af præsentation af forskellige typer af jobmuligheder og professioner. Ret bemærkelsesværdigt forventer kun 56% af forældrene, at skolen bidrager til at afklare barnets fremtidsønsker ud fra barnets faglige muligheder og begrænsninger. Det er interessant, fordi skolen alt andet lige er den aktør, der har størst indblik i det enkelte barns faglige niveau.

Tabel 1.11 Forældres forventninger til barnets ansvar i egen uddannelsesafklaring

Barnet skal gøre følgende for at afklare fremtidsønsker ved at...	
85%	Træffe et valg baseret på barnets egne interesser
71%	Opsøge information om forskellige typer af ungdomsuddannelser (EUX, EUD, HTX, HF etc.)
67%	Opsøge muligheder for et fritidsjob

Ud fra ovenstående tabel, der angiver forældrenes forventninger til barnets eget bidrag i forbindelse med afklaring af fremtidsønsker, er der størst tilslutning, med 85%, til at barnet træffer et valg på baggrund af egne interesser. Det udfald stemmer overens med tendensen i de unges udsagn om, at deres forældre ønsker, at de vælger noget, som de er glade for. Derefter følger svarkategorien om, at barnet selv skal opsøge viden om forskellige typer af ungdomsuddannelser. Den tredje kategori, som til sammenligning med tabel 1.10 og 1.12 kun ses i ovenstående tabel 1.11 for barnet, er kategorien om fritidsjob. På tværs af forældrenes svar i de tre tabeller er det derfor tydeligt, at de mener, at det er barnet selv, der har ansvar for at opsøge muligheder for et fritidsjob og opnå afklaring ad den vej.

Tabel 1.12 Forældres forventninger til eget ansvar i barnets uddannelsesafklaring

Som forældre skal du bidrage til at afklare dit barns fremtidsønsker ved at...	
89%	Hjælpe dit barn til at træffe et valg baseret på barnets egne interesser
85%	Hjælpe dit barn til at træffe et valg baseret på dit barns faglige forudsætninger/faglige muligheder og begrænsninger
78%	Præsentere dit barn for forskellige typer af professioner og jobmuligheder (introduktion til hvad det vil sige at være eksempelvis pædagog, revisor, anlægsgartner etc.) + Præsentere dit barn for forskellige typer af ungdomsuddannelser (STX, EUX, EUD, HTX, HF etc.)

Interessant er det, at forældrenes eget ansvar for at hjælpe deres barn med at afklare fremtidsønsker for uddannelse og job, træder frem som den svarkategori – på tværs af tabel 1.10, 1.11 og 1.12 - med størst tilslutning, med 89% opbakning blandt forældrene i undersøgelsen. Det indikerer, at forældrene er opmærksomme på deres egen rolle og ansvar i deres barns afklaring af fremtidig uddannelse og job. Tæt herefter følger forældrenes eget ansvar i at vejlede på baggrund af barnets faglige forudsætninger. Dette kan virke iøjnefaldende, da det må antages at være barnets lærere i skolen, der har størst indblik heri. Yderligere mener 78% af forældrene, at de selv har ansvar for at præsentere deres barn for forskellige typer af ungdomsuddannelser og jobmuligheder.

Ser vi på tværs af de tre tabeller, er det interessant, at tabel 1.10 vedr. skolens ansvar, opnår de laveste procentsatserne blandt forældrene. På baggrund af tabellerne i afsnit 1.7.1 er det derfor tydeligt, at forældrene mener, at de selv spiller den vigtigste rolle i forhold til at bidrage til at afklare deres barns fremtidsønsker. Barnet selv kommer på en andenplads, efterfulgt af skolen på en tredje- og sidsteplads.

1.8 OPSAMLING

Samlet peger dette kapitel på følgende forhold omkring Ungegarantien, de unge og deres forældre:

Afsnittets pointer

- På 7. årgang har de unge endnu ikke fået vejledning, hvorfor mange er uafklarede om uddannelse og job efter grundskolen.
- Mødrene til de unge spiller en rolle i familiens fokus på uddannelse til den enkelte unge og i vejledningen i hjemmet.
- De unge finder uddannelse vigtigt for et godt liv.
- De unge finder et godt arbejde og egen familie centralt for et godt liv.
- Forældres kendskab til Ungegarantien er begrænset.
- Forældrene påtager sig ansvaret for eget barns uddannelsesafklaring.

2.0 INTERESSETER

I dette kapitel fremlægger vi resultaterne vedrørende de centrale interesser omkring Ungegarantien, nemlig garantipartnere og lokale uddannelsesinstitutioner.

2.1 GARANTIPARTNERES SYN PÅ UNGEGARANTIEN

I det følgende præsenterer vi garantipartneres syn på Ungegarantien, herunder deres oplevelser af samarbejdet med Hjørring Kommune, værdi for målgruppen samt for virksomhederne og egen branche. De medvirkende garantipartnere repræsenterer i alt fem brancher, hvilke er Bygge og Anlæg, Handel og Service, Industri, Transport samt Kultur og Turisme.

Et gennemgående mønster i materialet er, at garantipartnerne generelt er tilfredse og positive over for Ungegarantien og samarbejdet med Hjørring Kommune. Garantipartnerne ser en stor værdi i genindførelsen af den obligatoriske erhvervspraktik på 9. årgang i udskolingen, men peger samtidig på et par udfordringer for samarbejdet med kommunen. Udfordringerne handler om forventningsafstemning vedrørende den enkelte unges kvalifikationer, situation og ressourcer samt om garantipartneres behov for en løbende tilbagemelding på Ungegarantiens implementering.

2.1.1 GARANTIPARTNERNES OPLEVELSE AF SAMARBEJDET

I forbindelse med evalueringen har vi dels spurgt garantipartnerne om, hvem de samarbejder med i kommunen i regi af Ungegarantien, dels har vi spurgt til oplevelsen af dette samarbejde. Vores resultater viser, at garantipartnerne på tværs af brancher stort set har identiske samarbejdsflader med Hjørring Kommune. Praktikkoordinatorerne spiller her en central rolle i dette samarbejde, der særligt vedrører etableringen af erhvervspraktikker for de unge. Nedenfor ses en oversigt over, hvem garantipartnerne i de fem brancher tilkendegiver, at de samarbejder med ved Hjørring Kommune. En lilla rubrik indikerer samarbejde.

Tabel 2.1 Garantipartneres samarbejdsrelationer til Hjørring Kommune

Samarbejdspartnere	Bygge og Anlæg	Handel og Service	Industri og Transport	Kultur og Turisme
Virksomhedsservice				
Praktikkoordinatorer				

Hvad fungerer godt i samarbejdet?

Garantipartnerne omtaler generelt samarbejdet med kommunen om Ungegarantien positivt. På tværs af brancher oplever garantipartnerne samarbejdet som tættere og bedre med etableringen af Ungegarantien og de gensidige forpligtelser, der ligger heri. Garantipartnerne indenfor Bygge og Anlæg, Industri og Transport tilkendegiver særligt, at der med Ungegarantien er kommet mere struktur på samarbejdet; det, at de har fået én fast kontaktperson, er en stor hjælp i en travl hverdag. Det gør det nemmere og hurtigere at få den nødvendige dialog med kommunen.

Inden for Kultur og Turisme samt Handel og Service er der en oplevelse af, at kommunen yder en større opsøgende indsats end tidligere for at få etableret forløb for de unge. Garantipartnerne oplever, at Hjørring Kommune er gode til at inddrage dem, lytte til dem, og at man udviser stor åbenhed. Dernæst er der på tværs af de fem adspurgte brancher en oplevelse af, at der bliver arbejdet seriøst med tingene; det er tydeligt, at Hjørring Kommune vil Ungegarantien og deres samarbejdspartnere i virksomhederne, og at der er en særlig gnist omkring det.

Hvad er udfordrende i samarbejdet?

Garantipartnerne i tre ud af fem brancher peger på forskellige udfordringer i samarbejdet med Hjørring Kommune omkring Ungegarantien, hvilke fremgår af nedenstående figur 2.1.

Figur 2.1 Garantipartneres udfordringer i samarbejdet med Hjørring Kommune

Bygge og Anlæg	Handel og Service	Kultur og Turisme
1) Mangler tydeligere forventningsafstemning ift. hvilke unge der kommer ud i praktik og hvad formålet med den unges praktik er (afveksling fra skole, personlige udfordringer, afklaring vedr. uddannelse mv.).	1) Mangel på fortrolighed med de nye funktioner og kendskab til medarbejderne 2) Mangler status og feedback vedr. Ungegarantien	1) Mangler forventningsafstemning og information vedr. rolle som garantipartner 2) Mangler status og feedback vedr. Ungegarantien

Opsummerende handler de tre branchers udfordringer om forventningsafstemning, manglende kendskab til de ansatte ved kommunen, der arbejder under ungegarantien og om tilbagemeldinger fra kommunen på status for Ungegarantien.

2.1.2 GARANTIPARTNERNES VURDERING AF UNGEGARANTIENS VÆRDI

I evalueringen har vi spurgt til garantipartneres vurdering af Ungegarantien, dels for dem som virksomheder og deres branche, og dels for de unge i kommunen, som målgruppe.

Værdi for garantipartnerne

Garantipartnerne vurderer alle, at Ungegarantiens indsatser har værdi for det lokale arbejdsmarked i kommunen. Særligt i forhold til adgangen til arbejdskraft rummer Ungegarantien gode potentialer for virksomhederne. Inden for alle fem brancher beretter man nemlig om rekrutteringsudfordringer, både i forhold til en tilstrækkelig mængde og en tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft. Under interviewet refererer garantipartnerne til virksomheder i branchen, der på grund af rekrutteringsudfordringer har set sig nødsaget til at flytte til større byer med bedre rekrutteringsmuligheder. De fem brancher ser dog, at Ungegarantien kan være med til at afhjælpe rekrutteringsudfordringerne via et fokus på og en styrket synlighed omkring forskellige lokale uddannelsesmuligheder og karriereveje for de unge i kommunen, ikke mindst via erhvervsuddannelserne.

En anden værdi for garantipartnerne består i, at de netop som garantipartnerne kan bidrage til at hjælpe unge mennesker videre i livet. Garantipartnerne vil gerne bidrage til at ruste unge mennesker til en videre færd mod deres positive destination. Alternativet er for dyrt for både den enkelte virksomhed, branchen og i sidste ende for kommunen.

Potentiale i netværk for garantipartnerne?

En ambition i Ungegarantien er at etablere et netværk af garantipartnerne, der går på tværs af brancher. Et sådant netværk skal virke til, at garantipartnerne i samarbejde kan hjælpe et ungt menneske, der som virksomhed ikke selv har mulighed for at tilbyde praktik eller job.

Garantipartnerne i evalueringen vurderer, at der er stort potentiale i et sådant netværk for garantipartnerne. De kan se, hvordan et netværk vil gøre det muligt for garantipartnerne at trække på hinanden ift. at hjælpe en ung videre, som ikke er landet på rette hylde i første omgang.

Enkelte garantipartnerne tilkendegiver, at et netværkslignende samarbejde allerede synes at eksistere i uformel form. Garantipartnerne fra Industri og Transport fremhæver værdien af, at en stor andel af virksomhederne i deres brancher har forpligtet sig på Ungegarantien. At mange af branchens virksomheder indgår i Ungegarantien, gør det nemlig nemt at kontakte hinanden og have en fælles forståelse for, hvad man kan forvente sig af samarbejdet. Denne pointe peger samtidig ind i en anbefaling fra samme garantipartnerne om, at endnu flere lokale virksomheder skal melde sig

ind i Ungegarantien for på den måde at styrke den kollektive indsats for kvalificeret arbejdskraft (jf. afsnit 2.1.3).

I relation til snakken om et muligt netværk efterspørger garantipartnere inden for Kultur og Turisme en større gennemsigtighed i Ungegarantien. En øget gennemsigtighed gælder dels en løbende opdatering på, hvilke og hvor mange garantipartnere Ungegarantien består af, da der over tid kommer nye til. Dels gælder det, hvem der er relevant at kontakte i kommunen eller hos andre garantipartnere, hvis man har en ung, der med fordel bør komme et andet sted hen i praktik eller job. Et netværk for garantipartnere vil kunne skabe en sådan gennemsigtighed for den enkelte garantipartner.

Værdi for de unge

Blandt garantipartnerne i evalueringen er der enighed om, at de unge i Hjørring Kommune har stor værdi af Ungegarantiens indsatser. Garantipartnerne i de fem brancher oplever alle, at de unge i dag er "støbt" af noget andet end tidligere ungdomsårgange. Garantipartnerne oplever, at mange af de unge synes uden selvtillid. I det lys vurderer garantipartnerne, at de unge har gavn af at prøve noget andet end skolen for ad den vej at opnå succesoplevelser. En anden erfaring blandt garantipartnerne er, at de unge skal "aes" mere på ryggen i dag end tidligere, hvorfor garantipartnerne inden for Handel og Service vurderer, at de unge har brug for at blive tildelt ansvar og at få ros, når de gør det godt som en måde, de unge kan udvikle sig på.

Derudover oplever garantipartnerne inden for Bygge og Anlæg, Handel og Service, Industri og Transport, at forældres 'curling' er en hindring for, at de unge lærer at stå på egne ben. Forældre ringer eller møder gerne uanmeldt op hos en garantipartner for at forhøre sig om praktik eller job til eget barn. Garantipartnerne er skeptiske overfor en sådan forældreadfærd.

Garantipartnerne ser Ungegarantiens værdi for de unge, som en mulighed for dem til at blive mere selvstændige, får udvidet deres horisont, og får sat struktur på deres rejse mod egen positive destination. Her fremhæver alle garantipartnere genindførelsen af obligatorisk praktik på 9. årgang som et centralt element i Ungegarantien, de unge har stor gavn af, og som virksomhederne har savnet. Samlet mener garantipartnerne, at de unge har brug for al den hjælp, støtte og vejledning, de kan få. Til det formål er Ungegarantien et vigtigt middel.

Hvad vægter garantipartnerne i mødet og samarbejdet med de unge?

Som beskrevet ovenfor oplever garantipartnerne i de fem brancher, at de unge, de får ud i praktik i dag, er af en anden 'støbning' end tidligere. På den baggrund har vi spurgt ind til, hvad garantipartnerne lægger vægt på hos den enkelte unge i mødet med virksomheden. Nedenstående figur illustrerer således de forventninger, som garantipartnerne har til de unge i dag.

Figur 2.2 Garantipartnernes forventninger til de unge

De møder smilende og veludhvilede på arbejde	De skal være åbne for læring	De skal møde til tiden	De skal være klar på social, kulturel og praktisk tilpasning
De må gerne være forholdsvis selvkørende	De skal have en ærlig rådgivning og sparring	De skal have nogle succesoplevelser og bekræftelser, som de ikke kan få i skolen	De skal have indblik i arbejdslivet og hvad det kan indeholde

Som en hjælp til de unge i mødet med praktikvirksomheden peger garantipartnerne inden for Bygge og Anlæg, Industri og Transport på mentorer. De mener, at mentorrollen er vigtigere end nogensinde før, da de unge i dag har brug for at blive taget i hånden, når de kommer ud i praktik eller i lære. I dag forsøger garantipartnerne inden for Bygge og Anlæg at agere mentorer for de unge på et uformelt niveau, mens garantipartnerne inden for Industri og Transport beretter om, at de aktuelt har ansatte, der agerer mentorer, og som har fået en egentlig mentoruddannelse. En sådan formalisering af mentorrollen er særligt givtigt i mødet med de unge samtidig med, at det bidrager positivt til, at virksomheden er klædt på til mødet med de helt unge i Ungegarantien.

2.1.3 ANBEFALINGER FRA GARANTIPARTNERNE

Vi har i evalueringen spurgt garantipartnerne om, hvad man kan gøre bedre for at støtte garantipartnerne i arbejdet med de unge under Ungegarantien. anbefalinger og gode råd fremgår af figuren herunder. I parentes anføres, hvilke brancher der er optaget af pågældende anbefaling.

Figur 2.3 Gode råd til bedre støtte for garantipartnerne

<p>Ungegarantien</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Flere virksomheder som garantipartnerne for en styrket kollektiv indsats (Bygge og Anlæg).➤ Større opfølgning på Ungegarantien under COVID-19. Virksomhederne er klar og vil gerne i gang (Kultur og Turisme, Handel og Service).➤ Indsatsen må gerne rette sig mod ældre unge også (18-29-årige). Indtil nu har de unge i udskolingen været i fokus (Bygge og Anlæg, Kultur og Turisme). <p>Rekruttering og fastholdelse i kommunen</p> <ul style="list-style-type: none">➤ HJK bør opfordre EUC Nord til udvidet uddannelsesudbud aht. rekruttering, fx. svært at rekruttere arbejdskraft og lærlinge inden for VVS, plasttekniker og installatør (Bygge og Anlæg).➤ Unge i erhvervspraktik og erhvervsuddannelse må ikke udnyttes som billig arbejdskraft på bekostning af faglærte svende (Transport).
--

2.2 UDDANNELSESINSTITUTIONERS SYN PÅ UNGEGARANTIEN

I det følgende præsenterer vi uddannelsesinstitutionernes syn på Ungegarantien, herunder deres oplevelser af samarbejdet med Hjørring Kommune, værdi for målgruppen og forventninger til Ungegarantien på sigt. De medvirkende institutioner er Hjørring Gymnasium, EUC Nord, SOSU Nord og FGU Vendsyssel. Et gennemgående mønster i materialet er, at Hjørring Gymnasium oplever Ungegarantien som udfordrende for rekruttering og samarbejde med kommunen, mens de tre andre institutioner oplever Ungegarantien som befordrende for samme.

2.2.1 UDDANNELSESINSTITUTIONERNES OPLEVELSE AF SAMARBEJDET

De fire uddannelsesinstitutioner har flere forskellige samarbejdsflader med Hjørring Kommune, hvor det centrale i samarbejdet er de unge – deres muligheder, udfordringer samt eventuelle behov for støtte og hjælp. Tabel 2.2 nedenfor viser en oversigt over, hvem repræsentanterne for uddannelsesinstitutionerne anfører, at de samarbejder med i Hjørring Kommune. En lilla rubrik indikerer en samarbejdsrelation mellem institutionen og en samarbejdspartner i kommunen.

Tabel 2.2 Institutionernes samarbejdsrelationer til Hjørring Kommune²

Samarbejdspartnere	FGU Vendsyssel	Hjørring Gymnasium	EUC Nord	SOSU Nord
Karrierelæringsvejledere				
UE-vejledere				
Ungeguides				
Mentorer				
Erhvervsplaymaker				
Virksomhedsservice				
Sagsbehandlere				
Ungerådgivning				
KUI				
SSP				
Jobcentrets psykologer				
Projekt hjem				

Oversigten viser, at FGU Vendsyssel og Hjørring Gymnasium oplever at have samarbejdsrelationer til et bredere udsnit af kommunens forskellige enheder sammenlignet med EUC Nord og SOSU Nord. Endvidere tegner oversigten et billede af, at ingen enhed i kommunen synes gennemgående for det eksterne samarbejde med uddannelsesinstitutioner. Der er således ikke en enhed i kommunen, som alle uddannelsesinstitutionerne samarbejder med, jf. repræsentanternes udtalelser.

Organisering af samarbejdet

Blandt uddannelsesinstitutionerne er der forskel på, hvordan de beskriver, at samarbejdet med Hjørring Kommune er organiseret omkring Ungegarantien. Forskellen skyldes dels den funktion, som repræsentanterne for hver institution besidder – ikke alle er lige tæt på samarbejdet, og dels fordi COVID-19 har haft indvirkning på samarbejdet.

FGU Vendsyssel beretter om møder med UE-vejlederne hver anden uge, og at KUI deltager i kontaktsamtaler med de unge to gange om året, hvor de samtidig gennemfører deres tilsyn. Hjørring Gymnasium retter modsat kun henvendelse til kommunen i konkrete sager, eks. et ungt menneske med personlige eller sociale udfordringer, hvor gymnasiet vurderer, at en UE-vejleder, en ungeguide eller mentor kunne være fordelagtig at bringe i spil. SOSU Nord oplever, at de udfordringer, COVID-19 har skabt, faktisk har bragt samarbejdspartnere tættere sammen. I foråret 2021 har man således etableret en fast møderække for at sikre kontinuitet og flow i samarbejdet med kommunen.

Hvad fungerer godt i samarbejdet?

Uddannelsesinstitutionerne omtaler generelt samarbejdet med Hjørring Kommune, om Ungegarantien, positivt. Samarbejdet opleves at være blevet tættere, mere fleksibelt, de møder større imødekommethed, og der reageres hurtigere på tingene i kommunen end tidligere. Sidstnævnte mener FGU Vendsyssel har stor betydning for dem, i deres arbejde, men også for de unge, da tilgængelighed er et vigtigt element ift. at få hjælp hurtigt.

EUC Nord beskriver samarbejdet med Hjørring Kommune som unikt. I andre lokale og regionale samarbejdsfora oplever EUC Nord således, at øvrige aktører i Nordjylland samt andre kommuner skeler misundeligt til samarbejdet og den tætte dialog, der er omkring praksissamarbejder med

² Repræsentanternes tilkendegivelser er præget af den stilling og funktion, de sidder i på institutionen og de ansvarsområder, der herved gør sig gældende i dialog og samarbejde med Hjørring Kommune. Omfanget og øvrige samarbejdsflader, end de her anførte, gør sig formentlig gældende i praksis.

Hjørring Kommune. Samtidig mener EUC Nord, at et fokus på den positive destination for alle unge betyder, at ingen i målgruppen tabes.

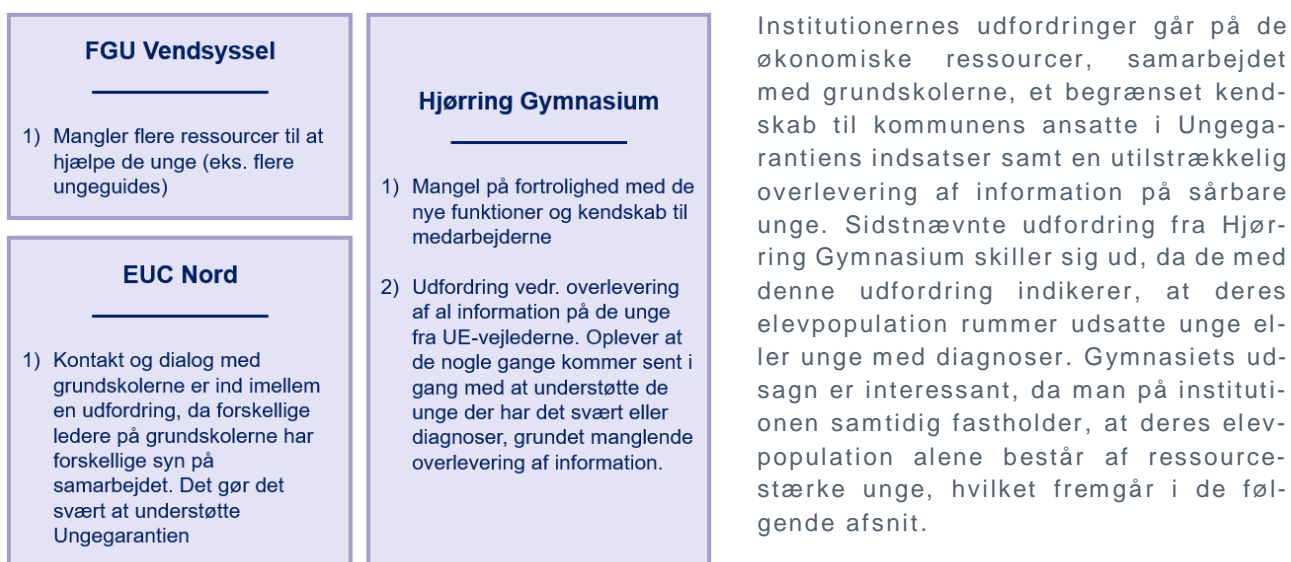
SOSU Nord understøtter dette positive billede af samarbejdet med kommunen. Her oplever de, at Ungegarantien på rekordtid er begyndt at gennemsyre måden, hvorpå man tænker uddannelse og overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse for alle unge. For SOSU Nord er den udvikling forbilledlig, da det ellers kan være svært i et tungt politisk system at ændre retning i uddannelsespolitikken. Mange led i kommunale beslutnings- og implementeringsprocesser, partstyring i erhvervsuddannelserne samt en flerhed af forskellige aktører, hvis interesser bringes i spil, skaber ofte træghed i systemet.

I forlængelse heraf oplever både FGU Vendsyssel, EUC Nord og SOSU Nord, at virksomhederne i Hjørring Kommune har et stort hjerte for de unge, og at de – med garantipartner-forpligtelsen - virkelig har taget Ungegarantien til sig.

Hvad er udfordrende i samarbejdet?

Tre ud af de fire uddannelsesinstitutioner oplever forskellige udfordringer i samarbejdet med Hjørring Kommune omkring Ungegarantien, hvilke fremgår af nedenstående figur.

Figur 2.4 Institutionernes udfordringer i samarbejdet med Hjørring Kommune

Hvad kan institutionerne gøre for at styrke samarbejdet?

De fire uddannelsesinstitutioner tilkendegiver forskellige syn på, hvad de som institution kan gøre bedre i samarbejdet omkring Ungegarantien. FGU Vendsyssel vil gerne, i samarbejde med UE-vejlederne, kunne forbedre deres indskrivning af nye elever, således de hurtigere kan spotte eventuelle sociale og faglige problematikker blandt de nye elever. Hjørring Gymnasium ser gerne, at de bliver bedre til at informere potentielle elever om, hvilken type uddannelsesinstitution de er, mens EUC Nord gerne vil være bedre til at rekruttere medarbejdere med stærke pædagogiske kompetencer i forhold til aktiviteter med de unge i grundskolen (som led i brobygning og Åben Skole).

Hvor FGU Vendsyssel, EUC Nord og Hjørring Gymnasium peger på styrket praksis omkring elevrekruttering og grundskolesamarbejde, peger SOSU Nord på de økonomiske rammer som et forbedringsområde. Friere økonomiske rammer til at oprette hold trods lave ansøgertal vil skabe en

større fleksibilitet i SOSU Nord's uddannelsesstilbud overfor potentielle elever. At måtte afvise potentielle elever, fordi volumen på holdet/faget er for lille, oplever man som enormt ærgerligt for skolen og arbejdsmarkedet, der mangler kvalificeret arbejdskraft på området. Også for de unge er det ærgerligt, idet aflyste hold/fag virker demotiverende for uddannelsesforløbet.

2.2.2 UDDANNELSESINSTITUTIONERNES VURDERING AF UNGEGARANTIENS VÆRDI

I evalueringen har vi spurgt til institutionernes vurdering af Ungegarantien, dels for dem som uddannelsesinstitutioner, og dels for de unge i kommunen, som målgruppe.

Værdi for de unge

Om værdien af Ungegarantiens indsatser for de unge vurderer FGU Vendsyssel, at de unge, der tidligere blev tabt i systemet, ikke tabes nu. Systemet er blevet mere tætbevævet, og de få unge, der i dag måtte "falde" igennem, bliver hurtigere samlet op. Dernæst er det en værdi for målgruppen, at man ikke giver op; fra systemets side bliver man ved, indtil det lykkes at få skabt en retning for den enkelte unge. En sådan insisteren og vedholdenhed kan kun lade sig gøre, fordi alle parter omkring den enkelte unge nu trækker på samme hammel.

EUC Nord mener, der er forskel på, hvem der får værdi af Ungegarantiens indsatser. Unge fra faglærte hjem har i forvejen kendskab til job- og erhvervsmuligheder inden for faglærte fag, hvorimod uafklarede unge, der ikke kommer fra faglærte hjem, profiterer af indsatsen. Dernæst ser EUC Nord en særlig værdi i, at forældre – typisk mødrene – med Ungegarantien kan slække på deres bekymringer omkring deres barns adgang til praktikplads, da den barriere er blevet minimeret med garantipartneraftalerne.

SOSU Nord fremhæver Ungegarantiens symbolske værdi for målgruppen, da de unge oplever, at kommunen og lokale virksomheder investerer tid og penge i dem. Dermed oplever de unge, at de er vigtige for samfundet generelt og for virksomheder og kommunen i særdeleshed. Fra SOSU Nord's perspektiv er Ungegarantiens særlige styrke og værdi, at de unge kan træffe uddannelsesvalg på et mere oplyst grundlag.

Hjørring Gymnasium adskiller sig fra de øvrige uddannelsesinstitutioner, da de ikke oplever, at Ungegarantiens indsatser har værdi for deres elever. Hjørring Gymnasium mener, at deres elevpopulation består af ressourcestærke elever, som uddannelsesmæssigt har valgt rigtigt og dermed ikke har behov for indsatser i Ungegarantien, der retter sig mod afklaring, støtte og vejledning. Gymnasiet mener dog, at Ungegarantiens indsatser formentlig har værdi for andre, mere udfordrede unge end de, der vælger det almene gymnasium hos dem.

Værdi for uddannelsesinstitutionerne

Tre af de fire uddannelsesinstitutioner vurderer, at Ungegarantiens indsatser har værdi for dem som institution. Eksempelvis mener EUC Nord, at hele den positive fortælling om uddannelsesinstitutionerne har stor værdi i sig selv. EUC Nord oplever således, at virksomhederne har åbnet sig mere op, hvilket kan tilskrives Ungegarantien. FGU Vendsyssel pointerer, at deres tosprogede elever tidligere har haft svært ved at finde en praktikplads, men at Ungegarantien er en stor hjælp her, da de med garantipartner-programmet har fået lettere adgang til praktikpladser. Desuden mener FGU Vendsyssel, at Ungegarantien i sig selv har stor værdi, da den har bidraget til, at man har skabt en fælles linje og et fælles sprog omkring indsatser for unge. Ungegarantien hjælper ikke blot de unge til at skabe retning i eget liv mod en positiv destination, også systemet omkring de unge – grundskoler, virksomheder, uddannelsesinstitutioner – har fået en tydeligere og fælles retning i deres samarbejde omkring unge. Hjørring Gymnasium adskiller sig også her, da de ikke vurderer, at Ungegarantiens indsatser skaber værdi for dem som institution.

Forventninger til Ungegarantien og samarbejdet med Hjørring Kommune

Uddannelsesinstitutionernes forventninger er alle positive, men omhandler forskellige aspekter. For EUC Nord, SOSU Nord og FGU Vendsyssel handler forventningerne i vidt omfang om Ungegarantiens betydning for øget elevrekruttering til deres uddannelser. EUC Nord forventer, at der på sigt vil være flere unge, der søger mod erhvervsuddannelserne, da Ungegarantien sikrer, at alle får en praktikplads. SOSU Nord forventer ikke, at de som institution vil opleve større søgeprocent blandt de helt unge i udskolingen. Social- og sundhedsuddannelserne udgør typisk ikke førstevalget til en ungdomsuddannelse – ofte træder disse uddannelser først frem som en relevant mulighed senere i de unges liv. Gennemsnitsalderen blandt eleverne på SOSU Nord er således 34 år og kun 10% af elevpopulation er - som det ser ud nu - kommet direkte fra grundskolen. En øget rekruttering kan således vise sig som resultat af Ungegarantiens indsatser for ældre unge i aldersgruppen 18-29 år. FGU Vendsyssel forventer heller ikke, at de vil opleve en større søgeprocent blandt de unge i grundskolen. Heller ikke her kommer de typiske FGU-elever direkte fra grundskolen. FGU Vendsyssel har – i et mere overordnet perspektiv - en forventning om, at Ungegarantien på sigt vil bevirke, at færre unge vil være på længerevarende offentlig forsørgelse, da flere vil få uddannelse og job og dermed blive selvforsørgende.

De fire uddannelsesinstitutioner forventer alle, at der på sigt vil være færre, der bliver tabt i systemet, idet Ungegarantien bevirker, at systemet bliver bedre til hurtigt at hjælpe de unge med at finde en ny positiv destination.

2.2.3 ANBEFALINGER FRA UDDANNELSESINSTITUTIONERNE

Vi har i evalueringen spurgt de fire institutioner til, hvad man kan gøre bedre i Ungegarantien for i endnu højere grad at hjælpe unge med at finde egen positive destination. Institutionernes anbefalinger og gode råd retter sig dels mod Ungegarantiens indhold og implementering, dels mod garantipartnerne, hvilket fremgår af figur 2.5 og 2.6 herunder.

Figur 2.5 Gode råd fra institutionerne

Ungegarantien

- Systematisk tilbagemelding på, hvorvidt institutionernes arbejde skaber resultater ind i Ungegarantien.
- Styrket vejledningsindsats for at sikre, at uddannelsesvalget træffes på et oplyst grundlag via:
 - At alle unge i HJK får en individuel samtale med en UE-vejleder.
 - At man inkorporerer i vejledningen, at unge oplever forskellige uddannelsesinstitutioner.
 - At man stiller større krav til den kollektive vejledning i grundskolen - lærerne klædes bedre på til uformel og bredere vejledning.

Garantipartnerne

- Styrket samarbejde mellem grundskoler, virksomheder og institutioner omkring den enkelte unge via:
 - Større forståelse i virksomhederne for, at de unge er unge – de unge ved ikke altid, hvordan man søger sig på en arbejdsplads.
 - En mentor/praktikansvarlig på den enkelte virksomhed med henblik på at sikre en bedre oplevelse for de unge, og at virksomhederne er klædt bedre på til at modtage de unge.

2.3 ANBEFALINGER FRA GARANTIPARTNERE OG INSTITUTIONER

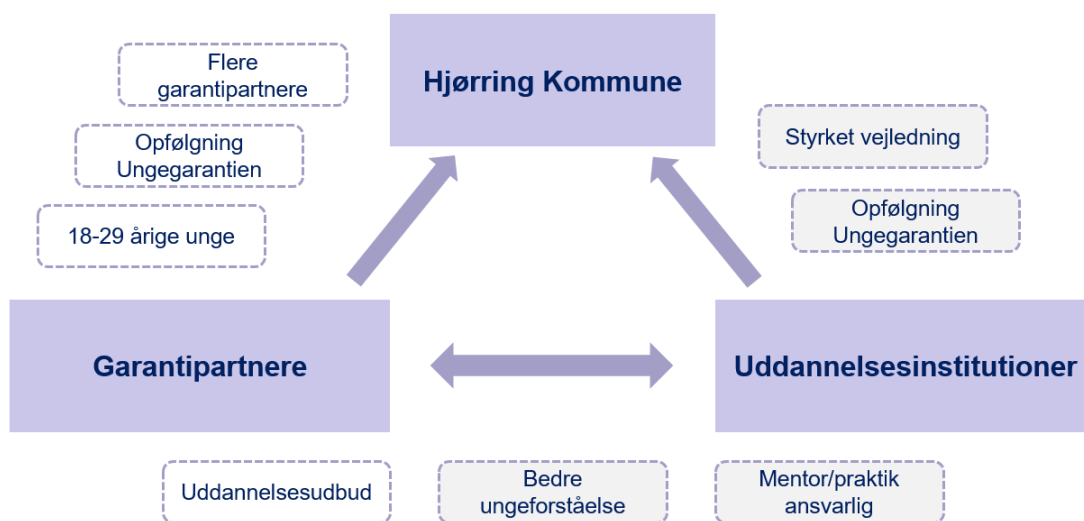
Afslutningsvist har vi søgt at skabe overblik over interessenternes anbefalinger og gode råd for at vise, hvordan de taler ind i et styrket samarbejde aktørerne imellem. Således viser nedenstående figur 2.6, hvordan interessenternes anbefalinger retter sig mod de centrale aktører i samarbejdet omkring Ungegarantien, nemlig Hjørring Kommune hhv. institutioner og garantipartnere.

Garantipartnere og uddannelsesinstitutioner er enige om at efterspørge en løbende opfølgning på Ungegarantien fra kommunen. Men derudover er de to interessenter optaget af forskellige aspekter i Ungegarantien. Hvor uddannelsesinstitutionerne anbefaler en styrket vejledning, efterspørger

garantipartnerne, at flere virksomheder forpligter sig som garantipartnere, og at fokus på de 18-29-årige unge i Ungegarantien styrkes.

Endelig ses det, hvordan de to interessenter peger på hinanden i deres forslag til forbedringer; uddannelsesinstitutionerne anbefaler for det første, at garantipartnerne arbejder på at få en bedre forståelse af unge-målgruppen, hvilket – for det andet – kan opnås ved at uddanne medarbejdere til mentorer og etablere praktikansvarlige i virksomhederne. Et sådant behov for mentorkompetencer oplever garantipartnerne dog allerede selv, hvilket beskrivelsen af deres forventninger til de unge afspejler (jf. afsnit 2.1.2). Endelig anbefaler garantipartnerne, at uddannelsesinstitutionerne udvider deres uddannelsesudbud således, at det matcher garantipartnernes efterspørgsmål på faglært arbejdskraft.

Figur 2.6 Gode råd fra garantipartnere og institutioner

2.4 OPSAMLING

Samlet peger dette kapitel på følgende forhold omkring Ungegarantien og de centrale interessenter:

Afsnittets pointer

- ➊ Garantipartnere og institutioner ser stor værdi i Ungegarantien – for unge-målgruppen og for lokalt erhvervsliv og institutioner.
- ➋ Samarbejdet mellem kommunen, garantipartnere og institutioner er styrket med Ungegarantien.
- ➌ Samarbejde omkring Ungegarantien mellem kommune, garantipartnere og institutioner kan fortsat styrkes på en række områder.

3.0 FAGPROFESSIONELLE

Dette kapitel vedrører de fagprofessionelle i Hjørring Kommune, som arbejder med Ungegarantien i dagligdagen. Centrale tematikker er her oplevelser af inddragelse, ledelse og koordination i arbejdet med implementering af Ungegarantien.

Udgangspunktet for redegørelsen er en afdækning af de fagprofessionelles forståelse af formålet med Ungegarantien, idet et klart formål og en fælles problemforståelse er afgørende for effektiv implementering. Kapitlet afrundes med anbefalinger fra de fagprofessionelle til en styrket implementering og dermed en styrket Ungegaranti.

3.1 FÆLLES PROBLEMFORSTÅELSE: HVORFOR EN UNGEGARANTI?

I en effektiv implementering er det afgørende, at lærere og ledere i grundskolen kan se formålet med at implementere nye tiltag i arbejdet med børn og unge. En fælles problemforståelse er således væsentlig at få etableret. Derfor har vi i evalueringen spurgt de fagprofessionelle om, hvorfor der er behov for en Ungegaranti i Hjørring Kommune, og hvilken værdi de oplever, at Ungegarantien har for kommunen og for målgruppen.

Tabel 3.1 Fagprofessionelles vurdering af Ungegarantiens værdi

	Fastholde unge i kommunen	Offentlig-privat samarbejde	Forebygge langtidsledighed	Valgkompetence hos alle unge	Hjælp til udsatte unge	Hjælp til skoletrætte unge
UE ³ -vejledere	1	3	0	1	1	0
KLV/PK ⁴	0	0	1	3	0	2
Lærere	2	2	0	7	8	3
Skoledistriktsledere	2	4	0	4	2	0
Skoleledere	0	2	1	2	1	2
Virksomhedskonsulenter	4	3	1	1	0	0
I alt	9	14	3	18	12	9

Tabel 3.1 viser, hvordan de fagprofessionelles (lodret akse) vurdering af Ungegarantiens værdi fordeler sig som forekomster på en række værdikriterier (vandret akse). Med forekomst er der tale om et udsagn fra en fagprofessionel. Forekomsterne er inddelt i grupper for antal og suppleret med en farvekode for at fremhæve mønstre i datamaterialet.

Farvekode for tabellens forekomster:

	Antal forekomster i materialet
	0 forekomster
	1-2 forekomster
	3-5 forekomster
	6-8 forekomster

Tabellen er ikke repræsentativ for forekomster og spredning mellem grupperne, men viser alene hvor mange forekomster inden for den enkelte faggruppe, vi har fundet i materialet. Der står f.eks.

³ Uddannelses- og Erhvervsvejledere.

⁴ Karrierelæringsvejledere/Praktikkoordinatorer; en medarbejder vil typisk have en todelt stilling, der omfatter både karrierelæringsvejledning og praktikkoordination.

25 informanter bag forekomsterne hos lærerne, mens der står fire informanter bag forekomsterne hos virksomhedskonsulenterne.

Tabellens forekomster er indhentet ved hjælp af et interviewspørgsmål om, hvorfor der er brug for en Ungegaranti i Hjørring Kommune. De vurderinger af værdi og formål med Ungegarantien, som her præsenteres, er alle sammen nogle, som de fagprofessionelle selv har sat ord på og fundet værd at fremhæve. Værdikriterierne er således empirisk genererede.

Ungegarantien skal styrke unges valgkompetence

Tabel 3.1 viser, at særligt et formål træder frem, nemlig formålet om at Ungegarantien skal styrke valgkompetencen blandt unge i udkolingen. Inden for alle grupper af fagprofessionelle nævnes styrket valgkompetence som formål, men særligt grundskolens lærere, skoledistriktsledere og karrierelæringsvejledere/praktikkoordinatorer (KLV/PK) er optagede af dette formål.

Blandt de fagprofessionelle handler en styrket valgkompetence om at udvide de unges perspektiv på mulige uddannelsesveje efter grundskolen. En virksomhedskonsulent sætter ord på dette formål således:

"Det valg, de skal tage der i 9. klasse [er vigtigt]. Der skal være et større vidensgrundlag at tage det valg på, og hvordan får man et større vidensgrundlag; jamen, det er jo ved at starte noget tidligere med at introducere dem [de unge] for nogle tanker og mærke efter, hvad man jeg skal, og hvornår man jeg skal?"

Hvor virksomhedskonsulenten taler om, at de unge skal have et større vidensgrundlag at træffe et uddannelsesvalg på, taler eksempelvis skoleledere om at hjælpe unge til at bryde med uddannelsesstraditionen hos forældrene. Hos flere informanter er det således en pointe, at Ungegarantien bidrager til at åbne de unges øjne for flere uddannelses- og jobmuligheder og dermed til at styrke de unges valgkompetence.

Et andet formål med Ungegarantien, som mange fagprofessionelle peger på, er dens værdi som redskab til at styrke de offentlig-private samarbejder om uddannelse og job. Her træder særligt UE-vejledere, skoledistriktsledere og virksomhedskonsulenterne frem som optagede af dette formål.

Endelig anser flere grupper af fagprofessionelle Ungegarantien som en hjælp til udsatte unge, hvor især lærerne skiller sig ud; blandt lærerne synes formålet om at hjælpe udsatte unge til uddannelse og job at være et centralt formål med Ungegarantien.

3.2 MEDARBEJDERES ADGANG TIL SPARRING PÅ UNGEGARANTIEN

Vi har i evalueringen spurgt til de fagprofessionelles oplevelse af inddragelse i implementeringen af Ungegarantien samt til deres oplevelse af dialog med nærmeste leder. Vi ved fra forskning i implementering og skoleledelse, at dialog og tillid mellem medarbejdere og nærmeste ledelse er centralt for en effektiv implementering.

3.2.1 BEHOV FOR STYRKET EJERSKAB BLANDT LÆRERNE

I forhold til spørgsmålet om inddragelse træder et mønster frem omkring forskelle i oplevelserne på tværs af faggrupper; hvor lærerne og KLV/PK har oplevet en utilstrækkelig grad af inddragelse i implementeringen, har virksomhedskonsulenterne oplevet sig grundigt inddraget. At lærerne ikke har følt sig grundigt inddraget er ikke kun noget, de selv peger på. En KLV/PK taler eksempelvis om, at en utilstrækkelig inddragelse har haft betydning for lærernes oplevelse af ejerskab til Ungegarantien:

"Man valgte at sætte en Ungegaranti i gang, og man havde en ide om, hvordan det skulle være. Man mener selv eller styregruppen mener selv, at de har spurgt skolerne. Men de har spurgt skolelederen. De har ikke spurgt dem, der skulle udføre opgaven. Det er den klassiske [fejl] i en forandringsproces; man glemmer at spørge dernede på gulvet [blandt medarbejderne], så nede på gulvet har man ikke haft en forståelse af, at det her projekt faktisk er vigtigt. Det er aldrig blevet til deres".

Citatet indikerer, at denne KLV/PK har oplevet, at medarbejderne på lokale undervisningssteder ikke har været orienteret om vigtigheden af Ungegarantien, og at de deraf endnu ikke har fået etableret et ejerskab til den. Sådanne erfaringer hos KLV/PK er i tråd med lærernes egne opfat- telser. Lærere i såvel indskoling som på mellemtrin og i udskoling taler ikke direkte om fravær af ejerskab, men de taler om manglende information og om, at de føler sig forvirrede i forhold til Ungegarantiens implementering på deres lokale undervisningssted.

3.2.2 KLV OG PK SOM LEDELSESPARRING FOR LÆRERNE

Det overordnede mønster er, at lærernes oplevelser af dialog med nærmeste leder er forskelligar- tede på tværs af undervisningssteder og trin/afdeling i skolen (indskoling, mellemtrin og udsko- ling). Hvor nogle lærere udtrykker, at de ikke har behov for ledelsessparring og opfatter sig selv som ganske selvkørende, udtrykker andre oplevelser af tæt dialog og sparring. Enkelte har en oplevelse af, at dialogen med nærmeste leder er præget af krav om, at lærerne skal dokumentere deres arbejde med Ungegarantien med henblik på monitorering højere oppe i kommunen.

Særligt interessant er det, at hovedparten af lærerne svarer, at de først og fremmest taler med den lokale KLV/PK om Ungegarantien fremfor med egen leder. Iagttagelsen fremgår bl.a. af dette udsagn fra en lærer:

"Jamen, nede ved os - i vores afdeling - der har det ikke så meget været ledelsen [vi har talt med]. Der har det mere været vores karrierelæringsvejleder, hende Y, som har grebet den der [med Ungegarantien], og som har snakket om det til vores klassemøder. Og jeg tror - jeg har opfattet det som om - at det er det, hun står for blandt andet, og der har hun bare været super".

KLV/PK synes således – qua deres rolle i implementeringen – at udfylde en lokal ledelsesfunktion, der handler om sparring på pædagogiske og didaktiske greb i udmøntningen af Ungegarantiens indsatser i grundskolen. Denne sparring har en formel karakter via deltagelse af KLV/PK i klasse- møder, teammøder eller afdelingsmøder for lærerne på undervisningsstedet samtidig med, at spar- ringen ofte også har en uformel karakter. En lærer udtrykker eksempelvis glæde over at dele forberedelseslokale med den lokale KLV/PK, fordi det giver adgang til sparring.

Der tegner sig dermed et billede af, at KLV og PK udgør en central sparringspartner og implemen- teringsaktør for lærerne på undervisningsstederne.

3.2.3 OPLEVELSER AF SPARRING PÅ LEDERNIVEAU

For oplevelserne af dialog med nærmeste leder blandt skoleledere og skoledistriktsledere er møn- steret, at man – frem for at hente sparring hos nærmeste leder – henter sparring på implementering af Ungegarantien i eget ledelsesteam og hos KLV/PK.

Skolelederne omtaler drøftelser med lokal skoledistriktsleder, men opfatter især den interne spar- ring i eget ledelsesteam på undervisningsstedet som meningsfuld i implementeringen. En skolele- der fortæller således om oplevelser af stor politisk og ledelsesmæssig opbakning såvel som store forventninger til deres implementering opad i systemet (skoledistriktsledelse og forvaltning), mens det imidlertid ikke er her, at sparring på ledelsesopgaven hentes – det er i det lokale ledelsesteam.

På skoledistriktslederniveau fortæller informanterne om, at der undervejs i implementeringen af Ungegarantien har været en udskiftning på posten som skole- og dagtilbudschef i sommeren 2020. I denne overgangsperiode sad direktøren for Børne-, Fritids- og Undervisningsforvaltningen for bordenden. Skoledistriktslederne taler om oplevelser med en hierarkisk top-down tilgang til implementering og om legitimiteten heraf. De fortæller, at en ledelsesmæssig sparring på udmøntningen af Ungegarantien snarere er hentet hos KLV/PK og internt i teamet for skoledistriktsledere end hos forvaltningsledelsen.

Samlet set gælder for såvel skoledistriktsledere og skoleledere, at man først og fremmest trækker på eget ledelsesteam i implementeringen frem for på sparring fra en leder højere oppe i systemet.

3.2.4 SPARRING TIL KONSULENTER, VEJLEDERE OG KOORDINATORER

Virksomhedskonsulenterne skiller sig positivt ud i deres oplevelse af dialog med nærmeste leder. De fortæller, hvordan de har haft mulighed for selv at byde ind på opgaver i Ungegarantien, ligesom de har oplevet stor lydhørhed over for deres erfaringer og synspunkter undervejs i implementeringen. De omtaler således dialogen med nærmeste leder som 'rigtig god' og 'fantastisk'.

I Virksomhedsservice har man udvalgt fire konsulenter til særligt at forstå rekrutteringen af garantipartnere i Ungegarantien. Disse konsulenter oplever at være blevet klædt godt på til den nye opgave via sparring fra hinanden, fra de øvrige virksomhedskonsulenter i enheden og fra ledelsen.

For KLV/PK er dialogen med nærmeste leder anderledes. Her oplever man dialogen som karakteriseret ved en grundlæggende uklarhed omkring ledelsesansvaret for gruppens funktion og opgaver. Da deres arbejde er organiseret geografisk i forhold til skoledistrikter og undervisningssteder har KLV/PK en ledelsesrelation til lederne af de undervisningssteder, hvor de har deres daglige gang. Men samtidig har de undervejs i implementeringen haft behov for at kunne komme i dialog med Ungesekretariatet og styregruppen for Ungegarantien. På den baggrund er en central erhvervsplaymaker i Ungegarantien nu trådt ind som koordinator og en art faglig leder for gruppen. Denne erhvervsplaymaker synes at agere koblingspunkt for informationer og feedback fra KLV/PK til styregruppe og de to forvaltninger på området.

Der er dog grænser for, hvilke forhold man går til den erhvervsplaymaker med, hvilket en KLV/PK fortæller om her:

"Det [ledelsesansvaret] er så diffus en størrelse, og det har det været helt fra starten. Man kan ikke sige, at der er noget galt. Men jo... Måske er der et eller andet galt? Jeg ved ikke, hvad der skulle til for, at det er bedre, fordi man kan sige, at vores løn kommer jo ikke fra den leder som X [min kollega] siger, der kan afskedige os; den kommer fra en helt anden forvaltning. Så hvem er det egentlig, der har noget magt og bestemmer? Jeg vil sige, at Y [erhvervsplaymaker] fører rigtig mange af vores ting videre op til styregruppen. Men hvis lokummet brænder ved mig, vil jeg gå til min leder - så vil jeg ikke gå til Y - det vil sige ude på skolen. Der tror jeg, at vi har det forskelligt alt afhængig af, hvem vi er [i gruppen af KLV/PK]. Det er sådan lidt diffust".

Pointen er, at medarbejderne i gruppen af KLV/PK oplever en uklarhed omkring, hvem de går til med forskellige udfordringer i forhold til at få en ledelsesmæssig sparring herpå.

3.2.5 LEDERPERSPEKTIVER PÅ MEDARBEJDERINDDRAGELSE

Vender vi blikket om og ser dialogen mellem nærmeste leder og medarbejderne fra ledernes perspektiv tegner sig et billede, hvor lederne oplever, at de må forestå et stort oversættelsesarbejde af Ungegarantiens formål og indhold til medarbejderne. I den sammenhæng er det væsentligt at

skelne mellem skoledistriktsledere og skoleledere. Hvor skoledistriktslederens ledelse retter sig mod skoleledere på tværs af undervisningssteder og trin i skolen (indskoling, mellemtrin og udskoling), retter skoleledernes ledelse sig mod lærere inden for typisk et enkelt trin på ét undervisningssted. Det er derfor interessant, at perspektiverne på dialogen med nærmeste medarbejdergruppe (hvad enten denne består af skoleledere eller lærere) tegner sig ganske enslydende uanset lederniveau (skoledistriktslederniveau og skolelederniveau).

At oversætte Ungegarantiens formål

Således ser vi, at det oversættelsesarbejde, som lederne på begge niveauer må forestå, retter sig mod at skabe ejerskab til indsatserne i Ungegarantien og mod at imødegå en faglig skepsis blandt medarbejderne. Oplevelser af (manglende) ejerskab synes at være tæt knyttet til en skepsis blandt medarbejderne samtidig med, at undervisningsstedernes trinvis-organiseringer (indskoling, mellemtrinnet og udskoling) og distributionen af ledelsesopgaver på det enkelte undervisningssted spiller ind.

En skoledistriktsleder fortæller eksempelvis, hvordan implementeringstilgangen med udskolingslederne som spydspids har haft en negativ virkning for ejerskabet hos skolelederne i indskoling og på mellemtrinnet.

Tilsvarende fortæller en skoleleder om reaktionerne blandt indskolingens lærere, da indsatsen omkring de 25 timer pr. år til Uddannelse og Job-undervisningen blev præsenteret:

"Jamen, jeg synes, de første reaktioner var; "Altså, skal de [eleverne] nu virkelig allerede beslutte sig for, hvad de vil være, når de går i første [klasse]?" som man måske kunne have forventet. Der synes jeg - med de snakke, vi havde [med lærerne], hvor det egentlig handler rigtig meget om [at tale med eleverne om], hvor er mine styrker, hvad er jeg god til, og hvad kan jeg godt lide, men også hvad laver mine bedsteførelde og sådan noget. Altså, at man ligesom skulle have det ned på det niveau, hvor det hørte til. Der er ikke modstand [blandt lærerne] - det har nok mere været sådan noget med, at man synes, at det ligger lidt langt fra det, man ellers arbejder med".

Skolelederens fortælling illustrerer, at lærernes første reaktion på Ungegarantien er skepsis, fordi indholdet kalder på forandring af eksisterende undervisningspraksis i indskoling. Efterfølgende har samtaler mellem leder og lærere imidlertid virket til at fjerne skepsis og få oversat Ungegarantiens indhold til konkrete greb i undervisningen.

Særligt i skoledistriktsledergruppen er man opmærksom på, at Ungegarantien ud fra en pædagogisk og faglig vinkel fremstår af større relevans for ledere og lærere i udskoling (end i indskoling og på mellemtrinnet), idet man i udskoling traditionelt har haft ansvaret for at klæde eleverne på til overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse. Ungegarantien bryder ikke med denne tradition – ansvaret udvides snarere således, at også indskoling og mellemtrin skal bidrage til at klæde eleverne på til en god overgang fra grundskolen til ungdomsuddannelse.

Samlet set taler skoledistriktsledere og skoleledere således ind i de erfaringerne hos KLV/PK (beskrevet i afsnit 3.2.1) om, at der er behov for styrket ejerskab til Ungegarantien blandt lærere og ledere i indskoling og på mellemtrinnet.

At oversætte Ungegarantiens indhold

Mens mange lærere og skoleledere hilser Ungegarantiens genindførelse af obligatorisk praktik i 9. klasse velkommen, er de 25 timer pr. år til temaet Uddannelse og Job i hver klasse et element, som lærerne har skullet have hjælp til at oversætte og implementere i egen undervisning. Hvor lærerne i indskoling og på mellemtrinnet har skullet arbejde med selve formålet med, at deres undervisning skal omfatte temaet, har lærerne i udskoling været bekymrede for, at temaet ville

tage værdifuld tid fra undervisningen i skolens prøvafag med uheldige konsekvenser for elevernes eksamenspræstationer til følge.

En skoleleder fortæller om sin oplevelse af dialog med lærere omkring nye tiltag generelt og om Uddannelse og Job specifikt:

"Jamen, vi oplever tit, at lærere har en eller anden naturlig skepsis over for større ting, der kommer ind ovenfra, og som de ikke selv har været en del af. Og det har de også haft med det her, og de er i særlig grad blevet forskrækket over de 25 timer, for det virkede som rigtig meget i løbet af et skoleår".

Et andet element, som lærerne har skullet have hjælp til at oversætte, er indførelsen af en karrierelæringsvejlederfunktion i hvert distrikt, som hvert undervisningssted har adgang til. En skoledistriktsleder fortæller her om det oversættelsesarbejde, som det tiltag medførte:

"Der er et kæmpe oversættelsesarbejde i det her. Jeg husker tydeligt, da jeg står over for personalet i en eller anden sammenhæng. Jeg kunne næsten ikke formulere [ordet] karrierelæringsvejleder. Altså, fordi det er et ord, som - alt stritter på alle, når vi siger det i en folkeskolesammenhæng, for det ligger bare så fjernt fra den måde, vi tænker skole på. Og når jeg står der og taler om det, så får man et helt andet billede [af, hvad det indebærer]. Det er klart, at der er masser af oversættelse af det her".

Citatet illustrerer, at Ungegarantien rummer elementer, som er helt nye og fremmede for den pædagogisk praksis, der hidtil har eksisteret blandt lærerne i grundskolen. Samtidig viser citatet tydeligt, at når først ledere og lærere får talt sig ind på Ungegarantiens indhold og får et ord som karrierelæringsvejleder oversat til en konkret pædagogisk praksis for eleverne, giver det mening for dem.

En skoledistriktsleder forklarer i forlængelse af ovenstående fortælling fra en kollega, at karrierelæringsvejledning kræver et grundigere oversættelsesarbejde end obligatorisk praktik blandt medarbejderne i grundskolen. Hvor karrierelæringsvejledning ved første øjekast fremstår abstrakt og fremmed for skolen ('alt stritter på alle', jf. citatet ovenfor), fremstår erhvervspraktikken nemlig langt mere konkret og velkendt.

I takt med, at karrierelæringsvejledningen har fået et konkret og kollegialt ansigt og har udmøntet sig i velfungerende samarbejdsrelationer på det enkelte undervisningssted, kan ledere og lærere se, hvad en karrierelæringsvejlederfunktion bidrager med til undervisningen og til eleverne. Det er de mange fortællinger i det samlede materiale om netop KLV/PK som centrale implementeringsaktører ikke mindst et udtryk for.

Samlet er billedet, at lederne har skullet arbejde med at oversætte Ungegarantien blandt medarbejderne – det gælder både selve formålet med og udmøntningen af konkrete elementer i Ungegarantien.

3.3 SAMARBEJDE PÅ TVÆRS AF ENHEDER

Implementering af pædagogiske indsatser til gavn for den enkelte unge som de, der indgår i Ungegarantien, er i dag – på grund af stigende kompleksitet i målgruppeforståelsen, i lovgrundlag og i omfanget af involverede aktører på området – en yderst kompleks ledelsesmæssig og organisatorisk opgave, der fordrer koordination og samarbejde på tværs af enheder i kommunen. Derfor har vi spurgt ind til, hvordan de fagprofessionelle oplever samarbejdet på tværs af enheder i forbindelse med Ungegarantien.

3.3.1 KLV OG PK ER CENTRALE IMPLEMENTERINGSAKTØRER

Vi har spurgt de fagprofessionelle til, hvilke andre enheder udover kolleger på eget undervisningssted/enhed, de samarbejder med om Ungegarantien. Svarene fremgår herunder af tabel 3.2. Den lodrette akse viser de adspurgte grupper af fagprofessionelle (informanter), mens den vandrette akse viser de forskellige samarbejdsflader i kommunen (opgjort som forekomster i datamaterialet).

Tabel 3.2 Oplevelser af samarbejde på tværs af enheder

	UE-vejledere	Ungesekretariatet	KLV/PK	Lærere	Skoledistriktsledere	Skoleledere	Virksomhedskonsulenter
UE-vejledere	0	0	1	1	0	2	0
KLV/PK	3	5	0	4	0	1	0
Lærere	3	0	45	0	0	2	0
Skoledistriktsledere	0	1	10	0	0	7	0
Skoleledere	3	0	16	0	0	0	0
Virksomhedskonsulenter	0	0	2	0	0	0	0
I alt	9	6	74	5	0	12	0

Forekomsterne er inddelt i grupper for antal og suppleret med en farvekode for at fremhæve mønstre i datamaterialet.

Farvekode for tabellens forekomster:

	Antal forekomster i materialet
	0 forekomster
	1-5 forekomster
	6-10 forekomster
	+10 forekomster

En række samarbejdsrelationer omtales på tværs af de fagprofessionelle i evalueringen. En enhed træder imidlertid frem som samarbejdspartner; nemlig karrierelæringsvejlederne (KLV) og praktikkoordinatorerne (PK). Et stort antal af hhv. lærere, skoledistriktsledere og skoleledere peger på netop denne faggruppe som central for deres introduktion til og implementering af Ungegarantien på de enkelte undervisningssteder. Dermed udgør KLV/PK en helt central implementeringsaktør for Ungegarantien.

KLV/PK støtter lærere, skoleledere og skoledistriktsledere i at udrulle og oversætte de politiske intentioner i Ungegarantien til konkrete pædagogiske og didaktiske indsatser for unge på hvert enkelt undervisningssted. Dette mønster er i tråd med beskrivelserne i rapportens tidligere afsnit (jf. 3.2.1 og 3.2.5)

Lærerne er en faggruppe, der i særlig grad peger på KLV/PK som en relevant samarbejdspartner omkring Ungegarantien. Blandt lærerne omtales KLV/PK som meget hjælpsomme og gode at sparre med i udmøntningen af eksempelvis Uddannelse og Job. Lærerne bruger i deres beskrivelser af samarbejdet med KLV/PK ord og sætninger såsom 'meget progressiv', 'fremme i skoene', 'aktiv medspiller' og 'god til at være opsøgende'. Der er ingen tvivl om, at lærerne sætter stor pris på

samarbejdet med KLV/PK, fordi det giver mening ind i deres egen undervisningspraksis med eleverne i klassen.

En lærer fortæller om, hvordan samarbejdet med den lokale KLV/PK på deres undervisningssted giver rigtig god mening:

"Og så skal vi jo have det her obligatorisk emne i folkeskolen omkring job og uddannelse. Der trækker vi rigtig meget på vores karrierelæringsvejleder med idéer og materialer og sådan diverse tiltag. Så jeg synes [at det], at man har skudt en job- og karrierelæringsvejleder ind i projektet og hele praktikkoordinator-delen; det giver rigtig god mening".

En skoledistriktsleder hæver blikket og peger på KLV som et egentligt kvalitetsløft i grundskolens undervisning omkring Uddannelse og Job, praksisfaglighed, obligatorisk erhvervspraktik og Åben Skole:

"Jeg synes nu, det har bidraget voldsomt ind i et kvalitetsløft af det arbejde [med de unges uddannelsesafklaring], at vi har fået en karrierelæringsvejleder. Altså én, der kan hellige sig det job. Det har givet højere kvalitet i det arbejde".

Samlet er billedet, at lærere, skoleledere og skoledistriktsledere oplever, at indførelsen af KLV/PK er en god støtte i arbejdet med Ungegarantiens grundskolespor. KLV/PK kan tage fra på konkrete koordineringsopgaver og være en kvalificeret faglig sparring i tilrettelæggelse af undervisning og erhvervspraktik.

3.4 ANBEFALINGER FRA FAGPROFESSIONELLE

Vi har i evalueringen spurgt de fagprofessionelle til, hvad man kan gøre bedre i Ungegarantien for i endnu højere grad at hjælpe unge med at finde egen positive destination. Desuden har vi spurgt til, hvad der vil styrke implementeringen af Ungegarantien. Anbefalinger og gode råd fra de fagprofessionelle fremgår af figur 3.1 herunder.

Figur 3.1 Gode råd fra de fagprofessionelle

En styrket implementering

- Tydeligere kommunikation om Ungegarantiens formål og indhold til lærere via guidelines for udmøntning (Lærere i indskoling, mellemtrin og udskoling).
- Koordination klasseniveau: Styrket samarbejde mellem klasselærere, lærerteam og vejledere/konsulenter, herunder udnyttelse af klasselæreres kendskab til klassen (Lærere i indskoling, mellemtrin og udskoling, UE-vejledere).
- Koordination afdelingsniveau: Sikre klart ledelsesansvar for de, der arbejder på tværs af afdelinger, fx KLV, PK og UE-vejledere (skoledistriktsledere, KLV/PK, UE-vejledere).
- Færre registreringer, der ikke direkte vedrører vejledning/hjælp til de unge (KLV/PK, skoleledere).
- Nysgerrighed og tålmodighed hos styregruppe overfor lokal pædagogisk praksis og i evaluering (Lærere i indskoling, mellemtrin og udskoling, skoledistriktsledere, UE-vejledere).
- Afklaring af støttefunktioners rolle, f.eks. Ungeguides, Støtte-kontakt-person etc. (Lærere i indskoling, mellemtrin og udskoling).

Ungegarantiens indsats

- Uddannelse og job: Styrket opmærksomhed på, hvordan de 25 timer pr. år udmøntes bedst for den enkelte klasse (Lærere i indskoling, mellemtrin og udskoling).
- Erhvervspraktik og virksomhedsbesøg:
- Styrket opmærksomhed på den hjælp til lærerne hos KLV/PK i planlægningen af erhvervspraktik og virksomhedsbesøg (Lærere i indskoling, mellemtrin og udskoling).
- En fælles bus til brug for af elever (Lærere i indskoling og på mellemtrinnet).
- Puljemidler: kommunikation omkring formål og procedurer ved brug (Lærere i indskoling, mellemtrin og udskoling).

En styrket Ungegaranti

- Eksamenskrav: Opgør med udskolingens eksamenskrav for skoletrætte og udsatte unge – skræddersyede tilbud til udsatte unge udfordres af myndighedernes tilsynspligt på skolegang og afgangseksamen (Lærere i udskoling, skoledistriktsledere).
- Lokal kontaktlærer: Styrket tryghed og tillid for de unge at have en kontaktlærer, der er dagligt tilgængelig, som de kender fra hverdagen, og som samtidig kan række ud til vejledere, koordinatore og konsulenter i regi af Ungegarantien (Skoleledere, skoledistriktsledere).

3.5 OPSAMLING

Samlet peger dette kapitel på følgende forhold omkring Ungegarantien og implementeringen blandt de fagprofessionelle i grundskolesporet:

Afsnittets pointer

- Implementeringen går i vidt omfang godt og som planlagt.
- Et større ejerskab hos lærere i indskoling, mellemtrin og i udskoling vil styrke Ungegarantien i grundskolen.
- Ledelsesteams: centrale 'oversættere' (nedad) og erfaringsformidlere (opad) i styringshierarki.
- KLV/PK står som helt central implementeringsaktør på lokalt niveau.

4.0 BILAG

Dette bilag redegør for evalueringens design samt brug af forskningsmetoder. Endelig indgår beskrivelser og overvejelser omkring, hvad COVID-19 har medført af ændringer undervejs i undersøgelses året 2020/21 og haft af konsekvenser for evalueringsarbejdet.

4.1 DESIGN AF EVALUERINGEN

Forskningsdesignet for denne evaluering placerer sig i krydsfeltet mellem klassiske modeller for virkningsevaluering og følgeforskning. Virkningsevaluering er et velvalgt værktøj, når man skal arbejde praksisnært, veldokumenteret og effektorienteret (Krogstrup og Christiansen, 2017), mens følgeforskning har den styrke, at vi "følger en proces" samtidig med, at der er tale om en slags evaluering (Rasmussen & Rasmussen, 2016).

Evalueringen følger Hjørring Kommunes Ungegaranti, som er påbegyndt implementeret i forlængelse af vedtagelsen i foråret 2019. Designet indeholder derfor longitudinale elementer i og med, at der over en fireårig periode følges flere forskellige grupper af informanter.

Intentionen med denne første evalueringsrapport er at skabe en *baseline* på tværs af informantgrupper, der kan tjene som sammenligningsgrundlag for den senere udvikling i Ungegarantien. Med afsæt i denne første evalueringsrapport er det således muligt at vurdere omfanget af progression og forbedring i implementeringen af Ungegarantien blandt de forskellige informantgrupper.

Evalueringen er organiseret i tre delanalyser, som en grundstruktur, hvor delanalyse 1 består af unge fra grundskolernes 7. klasser og deres forældre. Delanalyse 2 omhandler interessenterne (garanti partnere, uddannelsesinstitutioner). Delanalyse 3 omhandler fagprofessionelle i Ungegarantiens grundskolespor (lærere, skoleledere, skoledistriktsledere, vejledere og konsulenter).

4.2 BRUG AF KVALITATIV METODE

I evalueringen anvendes både kvalitative og kvantitative metoder, med hovedvægt på det kvalitative. Hjørring Kommune har haft et ønske om, at evalueringen kom hele vejen rundt – til alle interessenter – omkring Ungegarantien. Her er den kvalitative metode bedst egnet til at indfange de forskellige informantgruppers livsverden, oplevelser, vurderinger og forestillinger.

4.2.1 DE UNGE I GRUNDSKOLENS 7. KLASSE

Den første delanalyse består (hovedsageligt) metodisk af fokusgruppeinterviews med elever i starten af deres 7. skoleår (efteråret 2020). Oprindeligt skulle interviewene være gennemført med elever i slutningen af deres 7. skoleår (forår 2020), og dermed årgangen født i 2006, men grundet COVID-19 var en omlægning af undersøgelsen og dataindsamlingen en nødvendighed. Dette som konsekvens af skolernes nedlukning i marts 2020. Evalueringens unge består derfor i stedet af elever fra 7. årgang født i 2007. Denne forskydning har dog i højere grad gjort det muligt at etablere en baseline for de unge på et tidspunkt i deres skoleliv, hvor de endnu ikke er blevet præsenteret for centrale dele af Ungegarantien eller har modtaget vejledning.

Fokusgruppeinterview med de unge

Fokusgruppeinterviewet anvendes til at indsamle empiri om de unges perspektiver på uddannelse, karriere samt drømme og håb for fremtiden. Denne metode er valgt for praktisk at kunne indfange et større antal perspektiver med en rimelig dybde, men samtidig også at se de unges interne dynamik og forestillinger. Grupperingerne gør, at de unge i dette format kan præge samtalen ud fra deres logik, sprogbrug og perspektiv, hvilket muliggør et indblik i deltagernes egne oplevelser med hensyn til, hvad der på godt og ondt er væsentlige elementer i deres eget liv (Kampmann, 1998). Fokusgruppeinterviewet gør dernæst, at der er mindre risiko for at den voksnes sprogbrug ubevidst påvirker de unge, hvis de unge er i overtal i interviewsituationen (Acker et al., 2003).

15 af de i alt 17 fokusgruppeinterview er gennemført med fysisk tilstedeværelse i september 2020, mens de resterende to er gennemført digitalt via Google Meet-plattformen i starten af 2021. Hele efteråret forhindrede COVID-19 en gennemførelse med fysisk tilstedeværelse på et enkelt undervisningssted, hvorfor det digitale format til sidst blev valgt som nødløsning.

I den online interviewsituation var det en markant udfordring at få skabt et trygt rum, hvor eleverne kunne byde ind med tanker og umiddelbare refleksioner. Barrierer var eksempelvis, at alle har 'muted' egen mikrofon og derfor først skal 'unmute' for at udtale sig (trækker dynamik og umiddelbarhed ud af samtalen), ligesom man ikke – som i det fysiske møde – kan trække på hinandens kropssprog til afkodning af taletid. Det digitale format skabte derfor en ekstra distance mellem interviewer og informanter, som var svær at bryde ned med denne unge målgruppe.

Antal unge og grupperinger

I alt er der gennemført fokusgruppeinterviews med 69 unge - fra forskellige undervisningssteder i Hjørring Kommune – heraf 45 drenge og 24 piger. De unge informanter er udtrukket ved tilfældig og randomiseret lodtrækning, hvorfor der ikke på forhånd er korrigeret for fordeling af køn, etnicitet, socialklasse, familietype mv. Dette for at sikre et så repræsentativt udsnit af de unge som muligt.

De unge kommer fra undervisningssteder i Hjørring Kommune, og grupperne er for hvert distrikt valgt ud fra elevvolumen og repræsentativitet for distriktet. Distrikter med færrest unge er repræsenteret med 2 grupper hver. Så vidt muligt har der deltaget 4 elever i hver gruppe – dette for ikke at risikere, at interviewene kan køre ud på et sidespor, grundet for mange deltagere. En oversigt over fordeling af grupper og distrikter ses nedenfor.

Tabel 4.1 Antal grupper og informanter fordelt pr. undervisningssted

	Antal grupper	Antal informanter
Nordvestskolen (Lundergård)	4	16
Sydøstskolen (Muldbjerg)	4	16
Vrå Skole	2	7
Tårs Skole	2	10
Sindal Skolecenter	3	12
Hirtshals Skolecenter	2	8
Total	17	69

4.2.2 INTERESSETER

Den anden delanalyse består metodisk dels af fokusgruppeinterviews blandt garantipartnere fra fem forskellige brancher i Hjørring Kommune samt individuelle interviews med fire lokale uddannelsesinstitutioner. Data er indsamlet i foråret 2021, og alle interviews er grundet COVID-19 gennemført online via Microsoft Teams.

Garantipartnere

Der er gennemført fokusgruppeinterviews med udvalgte garantipartnere fra fem brancher, hvilke er: Bygge og Anlæg, Handel og Service, Kultur og Turisme samt Industri og Transport. Udvalgelsen af brancher og garantipartnere er sket i tæt dialog med Virksomhedsservice i Hjørring Kommune. I hvert fokusgruppeinterview har 6 garantipartnere været inviteret til deltagelse, mens ikke alle mødte op, eller havde mulighed for at deltage. Resultatet er, at hver branche er repræsenteret med 2-4 garantipartnere.

Fokusgruppeinterviewet har været anvendt for at indhente garantipartneres perspektiver på og faglige vurderinger af Ungegarantien og samarbejdet med Hjørring Kommune. Fokusgrupperne er gennemført branche vis. De deltagende garantipartnere har ikke nødvendigvis haft forudgående kendskab til hinanden, hvilket i nogle tilfælde har haft betydning for dynamikken og meningsudvekslingen under de digitale fokusgruppeinterviews. Omvendt havde enkelte af garantipartnerne forudgående kendskab til hinanden, bl.a. fra samarbejde eller konkurrence i hverdagen, eller fra deltagelse i FG7 og FG25 samarbejde i Ungegarantien, hvilket var understøttende for dynamikken og meningsudvekslingen.

Uddannelsesinstitutioner

Blandt de lokale uddannelsesinstitutioner i Hjørring Kommune er der gennemført interviews med repræsentanter fra fire institutioner: FGU Vendsyssel, Hjørring Gymnasium, EUC Nord og SOSU Nord. De fire uddannelsesinstitutioner er udvalgt i samarbejde med Ungesekretariatet i Hjørring Kommune, hvor udvælgelsen er gjort med et sigte på at have et bredt udsnit af forskellige ungdomsuddannelsesinstitutioner repræsenteret i evalueringen.

4.2.3 FAGPROFESSIONELLE

Den tredje delanalyse består metodisk af fokusgruppeinterviews med forskellige grupper af fagprofessionelle, der arbejder med Ungegarantien i regi af grundskolesporet. Data er indsamlet i vinteren 2021 og alle fokusgruppeinterviews er grundet COVID-19 gennemført online via Microsoft Teams.

Fokusgruppeinterview med de fagprofessionelle

Fokusgruppeinterviewet er anvendt med henblik på at indsamle empiri om de fagprofessionelles perspektiver på Ungegarantien og dens implementering. Denne metode er valgt for praktisk at kunne indfange et større antal perspektiver med en rimelig dybde, og for at skabe et rum for de fagprofessionelle med plads til refleksion og meningsudveksling blandt kollegaer (Halkier, 2020).

Det online format har betydet, at samtalerne har været ekstra følsomme overfor, at deltagerne på den ene side giver plads til hinanden, og at de på den anden side har modet til at byde ind med deres perspektiver og erfaringer i det digitale møderum. De fagprofessionelle skulle i vidt omfang opfordres til at udtale sig, hvilket formentlig skyldes den digitale platform og den manglende mulighed for aflæsning af kropssprog, der er en betydningsfuld faktor i den sociale og relationelle afkodning af, hvornår man skal/kan tie, og hvornår man kan tale. Via de digitale interviews synes der således at opstå en ekstra social/relationel distance mellem interviewer og informant, som man skal arbejde med at nedbryde for at skabe det tillidsfulde rum med plads til refleksion og gensidighed mellem deltagerne, som er formålet med fokusgruppeinterview-formatet.

Antal fagprofessionelle og grupperinger

Der er i alt gennemført fokusgruppeinterviews med 52 medarbejdere og ledere i Hjørring Kommune. Ungesekretariatet i Hjørring Kommune har – via skoledistriktslederne - stået for udvælgelsen af deltagere til fokusgruppeinterviewene, mens fordelingen af informanter på forskellige funktioner og hierarkisk placering i organisationen er aftalt i dialog med AAU.

Kommunen har fra starten ønsket en bred repræsentation blandt de fagprofessionelle, hvorfor det for lærere og skoleledere gælder, at de repræsenterer alle tre trin i grundskolen – dvs. indskoling, mellemtrin og udskoling.

I alt er der tale om 14 fokusgruppeinterview med maksimalt 4 informanter i hver gruppe, fordelt på følgende funktioner, ledelsesniveauer og omfang:

Tabel 4.2 Antal informanter og grupper fordelt på funktioner

	Antal informanter	Antal grupper
Skoledistriktsledere	6	2
Skoleledere	9	2
Lærere	25	7
KLV/PK	4	1
UE-vejledere	4	1
Virksomhedskonsulenter	4	1
Total	52	14

4.3 BRUG AF KVANTITATIV METODE

Delanalyse 1 består, udover fokusgruppeinterviews med unge på 7. årgang, af et spørgeskema til de unges forældre. Det er heri evalueringens eneste kvantitative element består.

4.3.1 DE UNGES FORÆLDRE

Den kvantitative metode er her valgt til at afdække forældrenes viden og vurdering af Ungegarantien samt deres rolle i eget barns uddannelsesvalg. Spørgeskema muliggør et bredt datagrundlag med et stort antal respondenter (Bryman, 2016). Metoden er yderligere valgt, da den er mindre tidskrævende end kvalitative metoder (fx fokusgruppeinterviews), og fordi forældrene i højere grad (end fx de unge) forventes at kunne håndtere denne form for datagenerering.

Spørgeskema til forældre

Spørgeskemaet blev udsendt til forældrene som almindeligt link vedhæftet en mail i skoleplatformen AULA i starten af november 2020. Ud fra elev- og klassetal fra Hjørring Kommune, kunne vi udlede, at der pr. oktober 2020 var cirka 500 elever på 7. årgang i de offentlige grundskoler. Vores mål har været, at én forælder fra halvdelen af elevgruppen på 7. årgang i gennemsnit skulle besvare spørgeskemaet for at opnå en besvarelsesprocent på ca. 50 procent. Målet har således været 250 besvarelser. Da dataindsamlingen blev afsluttet i marts 2021 var der 202 besvarelser. Blandt forældrene, der har besvaret spørgeskema var $\frac{3}{4}$ kvinder/mødre (156 respondenter) og $\frac{1}{4}$ mænd/fædre (46 respondenter).

4.4 LITTERATUR

Acker, B. J. et al (2003). Interviewing Children and Adolescents. I Holstein, J. A. & Gubrium, J. F. (Eds.), *Inside Interviewing* (pp. 32–53).

Bryman, A. (2016). *Social Research Methods* (5th editio). Oxford University Press.

Halkier, B. (2020). Fokusgrupper. I Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (eds.), *Kvalitative metoder* (p. 167-202). 3. udgave. Hans Reitzels Forlag.

Kampmann, J. (1998). *Børneperspektiv og børn som informanter*.

Krogstrup, K, K & Christiansen, N. L. (2017). *At arbejde med forandringsteori: Praktikeres guide til brug af forandringsteori i projektudvikling og evaluering*. Aalborg Universitet

Rasmussen, A. & Rasmussen, P. (2016). Procesevaluering. I Bredgaard, T (ed.). *Evaluering af offentlig politik og administration*. Hans Reitzels Forlag.